

 चाडसँगै
कृषिको
चटारो

काभ्रेपलाञ्चोकको बनेपा नगरपालिका-९ स्थित नालारोड नजिकै नयाँ बस्तीमा मंगलवार धान भादौ किसान । दसैं सकिएलगत्तै किसानलाई धान भित्रचाउने चटारो छ ।

तस्विर : रासस

धर्मशालामा चरम राजनीति

अदालतको फैसला कार्यान्वयनमै चुनौती

सौर्य समाचार

काठमाडौं । पवित्र पाशुपत्र क्षेत्रमा सञ्चालित गौशाला/धर्मशालामा व्यापक राजनीति भएको छ । यसअघि मारवाडी सेवा समितिले सञ्चालन गर्दै आएको गौशाला धर्मशाला अदालतको फैसलापछि पशुपति क्षेत्र विकास कोषले नै सञ्चालन गर्ने निर्णय भए पनि मारवाडी सेवा समितिको अवरोधका कारण कोषले हालसम्म खाली गराउन सकेको छैन ।

कोष र काठमाडौं महानगरपालिकाबीच भएको सहमतिअनुसार धर्मशालामा बोर्ड राख्न गएको महानगर प्रहरीको टोली समितिको अवरोधका कारण मंगलवार पनि खाली हात फर्किन बाध्य भएको छ । जिल्ला प्रशासन कार्यालयले सुरक्षा दिन नमानेपछि महानगर प्रहरी रित्तै हात फर्किएको हो । महानगरले जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाडौंलाई पत्र लेखेर धर्मशाला सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि शान्ति सुरक्षासहित सहयोग माग गरेको थियो । तर, प्रशासनले सुरक्षा दिन नमानेपछि काठमाडौं महानगर पछि हट्न बाध्य भएको हो ।

धर्मशालामा महानगरपालिकाले बोर्ड राख्न खोजेपछि मारवाडी सेवा समितिले विरोध गरेको हो । समितिका पदाधिकारीहरूले मुद्दाको किनारा नलागेसम्म न्यायिक अधिकार सुरक्षित रहनुपर्ने माग राख्ने प्लेकार्डसहित प्रदर्शन गरेका हुन् । समितिले फैसला भए पनि पूर्णपाठ सार्वजनिक नभइसकेकाले त्यतिबेलासम्म आफूहरूको न्यायिक अधिकार सुनिश्चित हुनुपर्ने बताएको छ ।

यसअघि पनि मारवाडी काठमाडौं महानगरपालिकाले यसअघि पनि धर्मशालामा बोर्ड

लगाउने प्रयत्न गरेको थियो । त्यतिबेला मारवाडी र महानगर प्रहरीबीच धकेलाधकेल भएको थियो । प्रशासनलाई पत्र पठाएलगत्तै मंगलवार नगर प्रहरीको टोली बोर्ड लिएर धर्मशाला पुगे पनि मारवाडी सेवा समितिका पदाधिकारीहरूले विरोध गरेका हुन् । लामो समयदेखि गौशाला क्षेत्रको जग्गामा सञ्चालित धर्मशाला मारवाडी सेवा समितिले भाडामा सञ्चालन गर्दै आएकाेकाे हाल आएर मोहियानी हक खोज्न थालेको हो ।

यसैबीच, पशुपति क्षेत्र विकास कोषले कानुनी प्रावधान र प्रक्रियाअनुसार नै पशुपति धर्मशालाको जिम्मेवारी कोषले लिएको स्पष्ट पाउँ मारवाडी सेवा समितिले कोषको जग्गामा 'आँखा लगाएको' प्रतिक्रिया दिएको छ । मंगलवार पत्रकार सम्मेलन गर्दै कोषले समितिसँग करार रद्द गर्ने निर्णयविरुद्ध परेको मुद्दामाथि अदालतले नै कोषको पक्षमा फैसला गरेकाले कानुनी प्रावधान र प्रक्रियाअनुसार नै पशुपति धर्मशालाको जिम्मेवारी कोषले लिएको स्पष्ट पारेको हो ।

पशुपतिको ९ रोपनीभन्दा बढी जग्गाको मोहियानी हक गौशाला/धर्मशालासँग सुरक्षित रहेको र आफूले १९९७ सालदेखि त्यसको व्यवस्थापन गर्दै आएको मारवाडी सेवा समितिको दाबी छ भने कोषले भने मारवाडी सेवा समितिले कहिले पनि गौशाला चलाउने मोहियानी हक प्राप्त नगरेको दाबी गरेको छ । अदालतको फैसलापछि धर्मशाला सञ्चालन र व्यवस्थापनको नीति बनाई सञ्चालनका लागि काठमाडौं महानगरसँग सहमति भएको कोषले जनाएको छ । धर्मशालाको व्यवस्थापन महानगर र सञ्चालन कोषले गर्ने कोषका सदस्य सचिव डा. मिलनकुमार थापाले बताए ।

बाँकी पृष्ठ २

बाढीपहिरोसँगै डेंगीले बिथोलेको दसैं

सौर्य समाचार

काठमाडौं । यस वर्षको दसैंको मुखमा देशले भयानक विपत्तिको सामना गर्नुपुग्यो । दसैं लाग्ने वेलैमा परेको अविबरल वर्षाका कारण देशैभर बाढी र पहिरोले क्षतिविक्षत बनायो । जनधनको ठुलो क्षतिसहित देशका विभिन्न राजमार्गहरू तहसनहस भए । दसैं मान्न गाउँ फर्किनेहरू धेरैलाई सडककै कारण काठमाडौंमै रोकिनुपुग्यो भने धेरै जना दुःखसुख गर्दै गन्तव्यतर्फ लागे ।

बाढीपहिरोको कहरसँगै दसैंमा नेपालीले भोगेको अर्को दुःख हो- डेंगी महामारी । अविबरल वर्षा र त्यसपछिको बाढीपहिरोका कारण अधिकांश मानिसको वासस्थान खोसिएसँगै लामखुट्टेको टोकाइबाट सन् डेंगीले महामारीकै रूप लियो । पानी परेपछि धेरै स्थानमा पानी जम्ने र त्यहीँ डेंगी गराउने लामखुट्टेका लार्वा हुर्किन पाएकाले यसले काठमाडौं उपत्यकासहित देशैभर महामारीको रूप लिएको हो ।

देशका अधिकांश स्थानमा मानिसहरू दसैंको समयमा डेंगी संक्रमित भएर कोही अस्पताल भर्ना भए भने कतिपय घरमै आराम गर्नुपर्ने अवस्था सिर्जना भयो । बाढीपहिरोबाट जसोतसो बचेर दसैं मनाउन गाउँ पुगेकाहरू पनि दसैंमा भने डेंगी ज्वरोका कारण थलिनुपुग्यो । शुरुकाज ट्रपिकल तथा सरुवा रोग

अस्पतालका क्लिनिकल रिसर्च युनिटका संयोजक डा. शेरबहादुर पुनका अनुसार पछिल्लो समय डेंगी संक्रमण समाजमा भयावह रूपमा फैलिएको छ । डेंगी संक्रमण भइसकेपछि निको हुने क्रममा यसले जटिल अवस्था निम्त्याउन सक्ने भन्दै डा. पुनले यसबारे सचेत हुन भनेका छन् ।

जटिल डेंगीबाट कसरी जोगिने : डा. पुन

विदाको दिन सामान्यतया म तरकारी किन्न तरकारी बजार जाने गर्छु । अनि फर्किदा सार्वजनिक गाडीमा/बसमा फर्कने गर्छु । केही दिनअघि मेरो ठिक पछाडिको सिटमा एक जोडी ज्वरो अनि टाउको/जिउ असाध्य दुखेको, खानामा अरुची भएको भन्दै कुरा गर्दै

थिए । अर्कोले भन्दै थियो- सायद डेंगी पो हो कि ? भोलि चिकित्सकसँग परामर्श गरेर रगतको जाँच गराउनुपर्ला भन्दै विरामीले भन्दै थिए । त्यस्तै अर्स्त विहानै कोठाको भ्यालवाहिर २ व्यक्ति (सायद मर्निङवाकमा थिए) ज्वरो अनि जिउ दुखेको भन्दै डेंगी लागेको शंका गर्दै थिए । यसबाट हाल समुदायमा डेंगी फैलिएको देखिन्छ ।

डेंगी सरुवा रोग होइन, तर यो लामखुट्टेको टोकाइबाट सन् र फैल्ने गर्छ । डेंगी लक्षणहरूका बारेमा चर्चा हुने गरेको देखिए पनि अधिकांश संक्रमित लक्षण बोकेरै आफ्नो कार्यक्षेत्रमा खटिरहेका पनि देखिन्छन् । कतिपय भने घरमा नै आराम गरेर स्वास्थ्यलाभ गरिरहेको अवस्था छ । डेंगीका लक्षणहरूका बारेमा धेरै सुनेको र व्यापक प्रचार भएको पनि देखिन्छ । तर, जटिलता निम्त्याउन सक्ने संकेतहरूका बारेमा भने कसैलाई थाहा भएको देखिन्छ ।

सन् २०२२ मा अधिकांश डेंगीबाट मृत्यु भएकाहरू भर्ना हुँदा नै जटिल डेंगी लिएर आएका तथ्यांक देखिन्छ । तर, हामीले विगतमा देखिएका कमीकमजोरीबाट सिकेर आगामी दिनमा डेंगीको मृत्यु दरलाई घटाउने कोसिस गर्नुपर्छ । यसर्थ डेंगीको मृत्युदर वा जटिलता घटाउने एक मुख्य उपायमध्ये 'जटिल डेंगी' का पूर्वसंकेतहरूका बारेमा थाहा पाउनु पनि आवश्यक छ ।

बाँकी पृष्ठ २

लुकलामा २ दिनदेखि उडान ठप्प

सौर्य समाचार

सोलुखुम्बू । प्रतिकूल मौसमका कारण सोलुखुम्बूको तेन्जिङ हिल्लारी विमानस्थल लुकलामा २ दिनदेखि जहाज उडान तथा अवतरण ठप्प भएको छ । मौसममा आएको परिवर्तनका कारण सोमवारबाट कुनै पनि जहाजले उडान भर्न नसकेको नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण लुकलाले जनाएको छ । कार्यालयका 'एटिसी अफिसर' विवस दाहालका अनुसार आइतवार ९० वटा

उडानमार्फत् करिब ८०० पर्यटक भित्रिएको लुकलामा त्यसपछि कुनै पनि उडान हुन सकेको छैन । निरन्तर हुस्का कारण उडान प्रभावित हुँदा सगरमाथा क्षेत्र भ्रमणमा आउने पर्यटक समस्यामा परेका छन् । 'रामेछापको मन्थलीमा पनि लुकला आउने पर्यटकहरू रोकिएका छन्, कतिपय काठमाडौंमा पनि रोकिएको खबर छ । मौसम प्रतिकूल हुनासाथ उडान प्रभावित हुँदा पर्यटक रोकिएका हुन्,' उनले भने ।

बाँकी पृष्ठ २

नेपालद्वारा शान्ति सेनामाथि गरिएको आक्रमणको निन्दा

सौर्य समाचार

काठमाडौं । नेपालले शान्ति सैनिकमाथि लेबनानमा भएको आक्रमणको कडा निन्दा गरेको छ । नेपालसहित राष्ट्रसंघीय शान्ति मिसनमा संलग्न ३४ देशले सोमवार संयुक्त विज्ञप्ति जारी गरी इजरायली सेनाबाट भएको आक्रमणको निन्दा गरेको परराष्ट्र मन्त्रालयले जनाएको छ ।

मंगलवार सामाजिक सञ्जाल एक्समार्फत् मन्त्रालयले शान्ति मिसनमा खटिने सैनिकहरूमाथि इजराइली पक्षले गरेको आक्रमणको कडा निन्दा गर्दै शान्ति स्थापनामा खटिने सैनिकको सुरक्षाको प्रत्याभूति दिलाउन द्वन्द्वरत द्वै पक्षसँग आग्रह गरेको छ । यसैगरी, हिंसा र आक्रमणको शृंखला तुरुन्त रोकी उक्त घटनाको विस्तृत छानविनसहित सुरक्षाको प्रत्याभूति दिलाउनसमेत सम्बद्ध पक्षसँग मन्त्रालयले आग्रह गरेको छ ।

दक्षिणी लेबनानस्थित शान्ति मिसनको आधार शिविरभित्र प्रवेश गरी इजरायली सेनाले गरेको हिजबुल्ला लक्षित आक्रमणमा परी ६ जना शान्ति सैनिक घाइते भएको

अन्तर्राष्ट्रिय सञ्चारमाध्यमले जनाएका छन् । यसैबीच, इजरायलले शान्ति सेना हटाउन अनुरोध गरेकामा संयुक्त राष्ट्रसंघले नहटाउने निर्णय गरेको समेत जनाइएको छ ।

संयुक्त राष्ट्रसंघको शान्ति मिसनमा उल्लेख्य संख्यामा सेना खटाई

विश्व शान्ति स्थापना अभियानमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै आएको नेपालले संयुक्त राष्ट्रसंघको अनुरोधमा द्वन्द्वग्रस्त मुलुक लेबनानमा पनि आफ्नो सेना खटाएको छ । इजरायली आक्रमणको निन्दा गर्दै संयुक्त हस्ताक्षर गर्ने देशहरूका तर्फबाट

संघर्षरत द्वै पक्षलाई युद्धमा अन्तराष्ट्रिय कानुन पालना गर्न र शान्ति सुव्यवस्था, अमनचैन कायम राख्न आह्वान गरिएको छ ।

यसरी हस्तक्षर गर्ने देशहरूमा नेपालसहित चीन, फ्रान्स, संयुक्त अधिराज्य बेलायत, बंगलादेश, श्रीलंका, अर्मेनिया, ब्राजिल, अस्ट्रिया, कम्बोडिया, साइप्रस, एलसाल्बाडोर, इस्टोनिया, फिजी, फिनल्यान्ड, घाना, ग्वाटेमाला, हंगेरी, इन्डोनेसिया, इटली, कजाकिस्तान, कोरिया, लातभिया, मलेसिया, माल्टा, मंगोलिया, नेदरल्यान्ड, पोल्यान्ड, कतार, सियरालियोन, स्पेन रहेको बताइएको छ ।

'सबै नेपाली सैनिक सुरक्षित' यसैबीच, संयुक्त राष्ट्रसंघको आह्वानमा शान्ति स्थापनाार्थ लेबनानमा खटिएका सम्पूर्ण नेपाली शान्ति सैनिक सुरक्षित रहेका नेपाली सेनाले जनाएको छ । सैनिक प्रवक्ता गोरबकुमार केसीले शान्ति मिसनमा त्यहाँ रहेका नेपाली फौजसँग नियमित सम्पर्क भइरहेको र सम्पूर्ण फौज सुरक्षित रहेको जानकारी दिए ।

बाँकी पृष्ठ २

अदालतको फैसला...

पशुपतिनाथको जग्गा र जग्गामा रहेको सम्पत्ति सेवासँग जोडेर कोहीकसैले पनि गलत ढंगले अतिक्रमण गर्न नपाउने कोषले जनाएको छ। पशुपति क्षेत्र विकास कोष अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित र संगठित संस्था भएकाले विधि, कानुन बमोजिम नै सञ्चालन हुने थापाले बताए । उनले स्थानीय सरकार भएकाले धर्मशाला व्यवस्थापनका लागि काठमाडौँ महानगरसँग सहकार्य गरेको जिकिर गरे ।

गौशाला धर्मशालाको मोहीका सम्बन्धमा २०२१ सालको नापीमा गौशाला रहेको र २०४२ मा गाइगोड र धर्मशाला भनेर नापी भएको कोषले जनाएको छ। कोही कसैले कुनै व्यक्ति विशेष वा कुनै निकायलाई अन्यथा लेखिदिएकै भए पनि सोही आधारमा कानुनी हक प्राप्त गरेको मान्न नसकिने कोषको दावी छ। कोषले आफू मोही हो भने भूमिसुधारको पत्र ल्याउन पनि मारवाडी सेवा समितिलाई चुनौती दिएको छ । २०५८ सालमा गौशाला धर्मशाला शब्द मिलाएर मिल्दोजुल्दो हुने गरी जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा मारवाडी सेवा समिति नेपाल नामक संस्था दर्ता गरिएको देखिएको कोषले जिकिर गरेको छ ।

यता, महानगरले धर्मशाला खाली गराउन सहयोग माग्दै लेखेको पत्रपत्र स्थानीय प्रशासन पनि सकारात्मक नभएको बुझिएको छ । काठमाडौँका प्रमुख जिल्ला अधिकारी जयनारायण आचार्यले आपसी सहमतिमै विवाद मिलाउन अप्रह्न गदै सुरक्षा दिन नसकिने जवाफ दिएको बताइएको छ । पशुपतिनाथको स्वामित्वमा रहेको गौशाला धर्मशाला २१ वर्षपछि मारवाडी सेवा समितिको चंगुलबाट मुक्त भएको थियो । पशुपति क्षेत्र विकास कोष सञ्चालक परिषद्ले २०६० सालमा पशुपति क्षेत्र विकास कोष र मारवाडी सेवा समितिबीच भएको पशुपति गौशाला धर्मशाला सञ्चालनसम्बन्धी ९ बुँदे सम्झौता गत १७ साउन, २०८० मा खारेज गर्ने निर्णय गरेको थियो । त्यसपछि समितिले दायर गरेको मुद्दामा अदालतले दावी नपुग्ने फैसला गरेको हो । समितिले 'करार रद्द गर्ने निर्णय बढेर गरी यथावत् पुनर्वहाली गरी पाउं' भनी जिल्ला अदालतमा मुद्दा दायर गरेको थियो ।

त्यसपछि कोषले धर्मशाला सञ्चालन/व्यवस्थापनको जिम्मा महानगरपालिकालाई दिने निर्णय गरी महानगरलाई पत्र लेखेको थियो । कोषको पत्रपछि २३ असोजमा धर्मशाला खाली गराउन पुगेको महानगर प्रहरीको टोलीलाई मारवाडी समितिले अवरोध गरेपछि त्यत्तिकै फर्किएको थियो । दसैँ विदा सकिएलगत्तै मंगलबार पुनः गएको टोली पनि अवरोधका कारण यत्तिकै फर्किएको हो । अदालतका सूचना अधिकारी मेलिस बाँस्कोटाले समितिले दायर गरेको मुद्दामा दावी नपुग्ने फैसला भएको बताए । यससँगै कोष र समितिबीच भएको सम्झौता रद्द भई मारवाडी सेवा समितिले २१ वर्षदेखि कब्जा गरेको गौशालास्थित किता नम्बर ८३ को ४ रोपनी १५ आना २ पैसा क्षेत्रफल र सोही स्थानको किता नम्बर ८५ को ४ रोपनी १० आना क्षेत्रफल गरी जम्मा ९ रोपनी ९ आना जग्गा कोषमै फिर्ता भएको सदस्य सचिव डा. मिलनकुमार थापाले जानकारी दिए ।

पशुपतिनाथ अमालकोट कचहरीले मारवाडी सेवा समितिलाई धार्मिक प्रयोजनका लागि उपलब्ध गराउने सम्झौता गरेको थियो । सम्झौतापत्रमा सेवा समितिले वार्षिक ५१ हजार रुपैयाँ तिर्ने, रकम दुवै पक्षको सहमतिमा संशोधन गर्न सकिने र पशुपतिनाथमा छाडिएका सहिलाई परम्पराअनुसार संरक्षण गर्न सेवा समितिले सहयोग गर्ने उल्लेख थियो । सो जग्गामा मारवाडी सेवा समितिले होटल, लज, रेस्टुरेन्ट, डायलसिस सेन्टर सञ्चालन गरिरहेको थियो । समितिले व्यावसायिक प्रयोजनकै लागि जर्सी गाई पालेर दूध बेच्दै आएको थियो ।

गौशाला धर्मशालामा तला थपेर लज विस्तार गरेको सेवा समितिले १९ वटा सटर मासिक ३५ हजारसम्ममा भाडामा लगाएको थियो । सम्झौतापत्रमा तत्कालीन अमालकोट कचहरीका तर्फबाट द्वारे कृष्णलाल वैद्य र सेवा समितिका तर्फबाट महासचिव शिव भगवान अग्रवालले हस्ताक्षर गरेको कोषले जनाएको छ ।

बाढीपहिरोसँगै डेगी...

अधिकांश डेगी संक्रमितमा सुरुमा 'फेब्राइल फेज' देखिने गर्छ । यसमा मुख्यतया: टाउको दुख्ने, जिउ दुख्ने, जोर्नी वा मांसपेसी दुख्ने र खाना खान पटककै मन नलाग्ने हुन्छ । त्यस्तै, ज्वरो आउने, आँखाको गेडी दुख्ने वा खस्लाजस्तो हुने, शरीरमा ससाना राता बिमिराहरू देखिने, पखाला लाग्नेजस्ता समस्या पनि देखिने गर्छ । कतिपयलाई खोकी पनि लागेको देखिन्छ । तर, खोकी डेगीको कारणले हो वा फलू भाइरसले गर्दा हो भनेर छुट्याउने गरेको भने देखिँदैन । वास्तवमा हाल फलूको सिजन पनि हो भने कोभिडको संक्रमण पनि संगसँगै देखिएको छ । 'फेब्राइल फेज' औसतमा फन्डै ८ देखि १० दिनमा देखिने गर्छ । ज्वरो घटेको २४ देखि ४८ घन्टा विरामीमा 'जटिल डेगी' देखिने सक्ने सम्भावना प्रबल रहन्छ ।

'जटिल डेगी'का पूर्वसंकेत

तारन्तार बान्ता हुनु, असाध्य पेट दुख्नु, नाक वा गिजाबाट रगत वग्नु, बेचैनी हुनु वा अत्यन्त कमजोर हुनु आदि । यी लक्षण वा संकेतहरू घरमा संक्रमित भएर बसिरहेको बेला देखिन वा थाहा पाउन सकिन्छ । तसर्थ, यस्ता संकेतहरू देखिए तुरुन्त स्वास्थ्य केन्द्र वा अस्पतालमा जानुपर्छ । अस्पतालमा जाँच गर्दा थप संकेतहरू देखिने गर्छ । परीक्षणबाट कलेजोको आकार बढेको वा सुनििएको तथा छाती वा पेटमा पानी भए/नभएको थाहा हुन्छ । रगतको जाँच गर्दा प्लेटलेट्स तीव्र गतिमा घट्नु र हेमाटोक्रूट बढेको देखन्छ । डेगीको संक्रमण भएको विरामीलाई कमजोरी अनुभव हुन्छ । डेगी लागेपछि रगतमा प्लेटलेट्सको संख्या तीव्र रूपमा घट्न थाल्छ । यस्तो अवस्थामा औपधिका साथसाथै खानपान र सही दिनचर्या आवश्यक हुन्छ ।

सन् २०२२ मा काठमाडौँमा देखिएको डेगी प्रकोपले सबैभन्दा धेरै मानिसको ज्यान लिएको थियो । यो प्रकोपलाई कोभिड-१९ को घातक लहरहरूभन्दा खासै फरक महसुस नगर्ने वा तुलना गरिएको थियो । काठमाडौँका लागि सन् २०१९ पछिको दोस्रो ठुलो प्रकोप (धेरैलाई अस्पताल आउनुपर्ने बाध्यता गराएको कारण) थियो । अनि नेपालको इतिहासमा नै 'घातक डेगी' वर्षका रूपमा मैले सन् २०२२ लाई लिएको थिएँ । यसमा विशेषत: ज्येष्ठ नागरिक अनि दीर्घरोगीहरू जस्तै- उच्च रक्तचाप, मधुमेह र स्वासप्रस्वासको संक्रमण भएका व्यक्तिहरू बढी डेगीको जटिलताबाट मृत्यु भएका थिए । मनसुनको समयमा डेगी संगसँगै देखिने अरु संक्रामक रोगहरूले डेगी लक्षणलाई थप जटिल

बनाउन सहयोगी भूमिका खेल्ने विभिन्न अध्ययनले देखाएको छ ।

नेपालमा डेगी संगसँगै चिकुनगुनिया भाइरस, स्क्रब टाइफस, फ्लूजस्ता थप संक्रमणहरू फैल्ने गर्छ । यसर्थ, ज्येष्ठ नागरिक, सहसंक्रमित वा उच्च रक्तचाप, मधुमेह र स्वासप्रस्वास (दीर्घ वा हालै संक्रमित भएको अवस्था) समस्या भएका व्यक्तिहरूले 'जटिल डेगी' का पूर्वसंकेतलाई कुनै वा देखिनु नै पछि भन्ने छैन । यस्तो अवस्थामा चिकित्सकको निरन्तर सम्पर्कमा रही आफ्नो स्वास्थ्य अवस्थाका बारेमा जानकारी लिनु अति बुद्धिमानो हुनेछ । डेगीबाट बच्नु भनेको यस्ता लामखुट्टेको टोकाइबाट बच्नु नै हो । किनभने यसको टोकाई एवं संक्रमण निकै घातक हुन सक्छ ।

दसैँअघि डेगीले गति

लिँदै गइरहेको अवस्था थियो । दसैँलगत्तै अस्पतालमा जाँदा डेगी पुष्टि भएका विरामीहरूको संख्या अफ्न बढ्दै गइरहेको पाइएको छ । यसबाट दिनमा नै दर्जनौँ डेगी भाइरस पुष्टि हुने क्रमले निरन्तरता पाइरहेको अवस्था देखिन्छ । हुन त काठमाडौँ मात्र नभई देशका विभिन्न ठाउँहरूमा डेगीले व्यापक प्रभाव पारेको जानकारीहरू आउने क्रम जारी छ । डेगीको यो रफ्तारमा सम्भवत: तत्काल रोकिने सम्भावना अत्यन्त न्यून देखिन्छ ।

चाखलाङ्गे कुरा के छ भने अधिकांश डेगी संक्रमितहरू लक्षण लिएर घरघरमा बसिरहेको वा कार्यक्षेत्रमा निरन्तर खटिरहेका देखिन्छन् । अफ्न भनौँ धेरै मानिस 'वाकिङ डेगी'को अवस्थामा रहेको देखिन्छ । 'वाकिङ डेगी' भन्नाले डेगी संक्रमित भई निरन्तर आफ्नो दैनिकीलाई निरन्तरता दिइरहेको अवस्थालाई भन्न खोजेको हो । चाडपर्वमा मान्छेहरू यसको लक्षणलाई नजरअन्दाज गर्दै आउजाउ, भेटघाट गरिरहेका छन् । किनभने डेगीको सामान्य लक्षण आमसमस्यासँग मिल्दोजुल्दो हुन्छ । यस्तो अवस्थामा मान्छेहरू सामान्य समस्या ठानेर आफूखुसी औपधिसमेत खाँदै हिँडडुल गरिरहेका हुन्छन् । जब समस्या जटिल बन्दैन, तबसम्म उनीहरू अस्पताल पुग्दैनन् ।

अधिकांशलाई डेगीको लक्षण देखिएको ८-१० दिनमा स्वास्थ्यमा सुधारोन्मुख देखिन्छ, भने केहीमा डेगीले 'जटिल अवस्था सिर्जना गर्न सक्छ । तसर्थ 'जटिल डेगी' का पूर्वसंकेतहरू संक्रमितले थाहा पाउन अति आवश्यक देखिन्छ र सो देखिए तुरुन्त चिकित्सकसँग सम्पर्क गर्न सक्छन् । हाल डेगी संक्रमणको लहर रोक्न विभिन्न कारणले गर्दा चुनौती रहे पनि 'जटिल डेगी' का पूर्वसंकेतलाई ध्यान दिन सक्ने हो भने डेगीबाट हुन सक्ने मृत्युदरलाई उल्लेखनीय संख्यामा कम गर्न सकिन्छ । हालसम्म रेडियो, टेलिभिजन, पत्रपत्रिका तथा सामाजिक सञ्जालहरूमा डेगी के हो, कसरी सध्न र यसका लक्षणहरूका बारेमा जानकारीहरू दिने गरेको देखिए पनि अबको प्रचारप्रसार तथा जानकारीहरू 'जटिल डेगी' का पूर्वसंकेतका बारेमा केन्द्रित हुनुपर्ने देखिन्छ । यसबाट डेगीबाट हुने मृत्युदरलाई उल्लेखनीय कम गर्न सकिनेछ । यो नै अहिलेको प्रमुख आवश्यकता र सघन माग पनि हो ।

लुक्लामा २ दिनदेखि...

उडान प्रभावित भएसँगै पर्यटक लिएर आएका हेलिकप्टर लुक्लाभन्दा केही तल सुर्केमा अवतरण भइरहेको बताइएको छ । नागरिक उड्डयन प्राधिकरण कार्यालय मन्थलीका प्रमुख हिरोण शाहले लुक्ला जान मन्थली पुगेका करिब १ हजार ३०० जना विदेशी पर्यटक २ दिनदेखि सोही स्थानमा रोकिएको जानकारी दिए । उडान प्रभावित हुँदा रोकिएका पर्यटक सडक मार्गबाट सोलुखुम्बु सदरमुकाम सल्लेरी हुँदै खुम्बु जाने योजनाका साथ अघि बढेको र केही भने हेलिकप्टरमार्फत् सुर्के गइरहेको उनले बताए ।

मन्थली विमानस्थलमा पर्यटकीय याममा दैनिक ५५ देखि

६० उडान हुने गरेको प्राधिकरणले जनाएको छ । शरद ऋतुमा सगरमाथा आधार शिविर पदयात्राका लागि पर्यटकहरू काठमाडौँ तथा रामेछापको मन्थली विमानस्थल हुँदै त्यहाँ जाने गरेका छन् ।

नेपालद्वारा शान्ति...

प्रवक्ता केसीले लेबनानको विर्कसित परिस्थितिका आधारमा संयुक्त राष्ट्रसंघ र मिसन मुख्यालयबाट हुने निर्णय र निर्देशानुसार नेपाली शान्ति सैनिक खटाइने बताए । 'शान्ति मिसन वरपर छिटपुट घटना

यान्त्रिक कार्यालय नुवाकोट

बोलपत्र स्वीकृत गर्ने आशयको सुचना

मिति:- २०८१/०६/३०

यस कार्यालयको मिति २०८१/०५/१४, सूचना नं. ०१-०८१/८२(१) को राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित बोलपत्र आह्वान सम्बन्धी सूचना अनुसार प्राप्त हुन आएका बोलपत्रहरूको मुल्यांकन पश्चात तपशिल बमोजिमको न्युम्तम मुल्यांकित सारभूत रूपमा प्रभावग्राही बोलपत्रहरू स्वीकृत गर्ने आशयको सुचना सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३को दफा २७को उपदफा २ र दफा ४७को प्रयोजनार्थ सम्बन्धित सम्पूर्ण बोलपत्रदाताहरूको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

तपसिल:

सि. नं.	ठेक्का नं.	निर्माण कार्यको विवरण	छनौट भएका बोलत्रदाताको नाम र ठेगाना	कबोल अंक पि.एस. र भ्याट समेत ने.रु.
1.	Mechanical/ 337010113/ 081/82-01	Construction of Consecutive Office Building -2, Nuwakot	Karmasang Nirman Sewa, Bidur-8, Nuwakot	47,02,660.54

कार्यालय प्रमुख

ग्रामथान गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

मोरङ, कोशी प्रदेश, नेपाल

गिटि र बालुवा उत्खनन् संकलन तथा विक्री गर्ने कार्यको E-BID मात्र ठेक्का बन्दोबस्ती सम्बन्धी ३० दिने सुचना

प्रथम पटक प्रकाशित मिति: २०८१.०६.३०

स्थानिय सरकार ऐन २०७४ को दफा ११ को उपदफा २ को खण्ड घ को (६) बमोजिम ग्रामथान गाउँपालिका,गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयले चुरे तथा वन क्षेत्र बाहेक गिटि र वालुवाको उत्खनन् संकलन तथा विक्री शुल्क अशुली गर्न तपशिल बमोजिमको खोलाहरुबाट तोकिएको परिमाणमा ठेक्का बन्दोबस्त गर्नु परेकाले ईजाजत प्राप्त फर्म वा कम्पनीको दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,नविकरण भएको दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,मूल्य अभिवृद्धि कर तथा आ.ब. २०८०/८१ सम्मको कर चुक्ता वा म्याद थपको प्रमाणित प्रतिलिपि प्रमाणपत्र पेश गरी ईजाजत प्राप्त ईच्छुक फर्म वा कम्पनीहरुले तोकिएको अवधि भित्र तपशिल शर्तको अधिनमा रही बिधुतिय बोलपत्र आह्वान गरिएको छ ।

तपशिल

सि. नं.	ठेक्का नं.	ठेक्काको नाम	उठाउने क्षेत्र	उत्खनन् योग्य परिमाण (घन मिटर)
१.	G.R./NCB/Goods/09-081-082	लोहान्द्रा खोलाको गिटि र वालुवा उत्खनन् संकलन तथा बिक्री कार्य	ग्रामथान गा.पा. लोहन्द्रा खोलाको संयुक्त IEE मा तोकिएका नाकाहरु	गिटि ८५८१.४६ वालुवा २४३०७.११

- नदीजन्य पदार्थ (ढुङ्गा,गिटि/मिक्स गिटि आदि) को दर प्रति क्यु.फिट (भ्याट बाहेक) रु. ७
- नदीजन्य पदार्थ (बालुवा) को दर प्रति क्यु.फिट(भ्याट बाहेक) रु. ६
- थप जानकारीका लागी <https://bolpatra.gov.np/egp>, <https://gramthanmun.gov.np/>

धनपालथान गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
सोराभाग, मोरङ
कोशी प्रदेश, नेपाल

बोलपत्र स्वीकृत गर्ने आशयपत्रको सूचना

(सूचना प्रकाशन मिति २०८१।०६।३०)

यस धनपालथान गाउँपालिकाको आ.व. २०८१।०८२ को स्वीकृत वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम अन्तर्गत मिति २०८१।०५।२८ गतेको राष्ट्रिय स्तरको दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित बिधुतिय बोलपत्र आहवानको सूचना अनुसार तपसीलमा उल्लेखित निर्माण कार्यका लागि रित पुर्वक दर्ता हुन आएका बोलपत्रहरु मूल्याङ्कन समितिले मूल्याङ्कन गर्दा निम्न बोलपत्रदाताले पेश गरेको बोलपत्र न्यूनतम मूल्याङ्कित सारभुतरूपमा प्रभावग्राही रहेका बोलपत्रहरु मूल्याङ्कन समितिबाट स्वीकृतीको लागि छनौट भई पेश भएकोले सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ को दफा २७ को उपदफा २ को प्रयोजनको लागि ७ (सात) दिने बोलपत्र स्वीकृत गर्ने आशयपत्रको सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

तपशील:

क्र.सं.	ठे.नं.	कार्यको विवरण
१	DPTRM/SBG/NCB/ WORK-०३/ ०८१।०८२	Supply and Delivery Of Medicine For Basic and Emergency Health service

Digitized by srujanika@gmail.com

भएका छन्, यसबाट दैनिकी र कार्यसम्पादनमा असर परिरहेको छ । संयुक्त राष्ट्रसंघको निर्देशन नेपाली शान्ति सेनाले पालना गर्नेछ,' सैनिक प्रवक्ता केसीले भने, । हाल लेबनानमा ८७७ नेपाली शान्ति सैनिक छन् ।

श्री छतिवन सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह जानकी गा.पा. ८ र ९ कैलाली
काठ लिताम विक्री सम्बन्धी सूचना सौर्य राष्ट्रिय दैनिकमा प्रथम पटक प्रकाशित मिति : २०८१।६।३० यस सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको वन क्षेत्रबाट संकलन गरी सामुदायिक वन कम्पाउण्डमा घाटयद्दी भएको गोलिया काठ लिताम प्रक्रिया द्वारा लिलाम बढाइद गर्नु पर्ने भएको ले घाटयद्दीमा मौज्जात रहेको जान/बिही,हलु,अना,खार,गरी १४२, थानको २१०गन्ठ क्यु की काठ लाई विलबन्दी बोलचन्द्रद्वारा लिलाम विक्री गर्न पर्ने भएकोले सौर्य राष्ट्रिय दैनिकमा प्रथम पटक प्रकाशित भएको मितिले २० दिनभित्रमा यत सा ४.उ.म.को कार्यालयबाट बोलचन्द्र खरिद गरी लिखबन्दी बोलचन्द्र २२ औ दिनको ३ बजेभित्र यत सा ४.उ.म.को कार्यालयमा राखिवा गर्न हुन बन्ध्यावित सबैको जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । विस्तृत जानकारीको सुचना यस सा.४.उ.म.को कार्यालय तथा बन्ध्यावित अन्य कार्यालयहरुमा समेत टाँस गरिएको व्यहोरा समेत सूचित गरिन्छ । बजार श्री छतिवन सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह जानकी गा.पा. ८ र ९ कैलाली
एन.एम.बि. सेक्स्युरिटीज लिमिटेडको चौथो वार्षिक साधारण सभा सम्बन्धी सूचना प्रथम पटक प्रकाशित मिति: २०८१/०६/३० यस एन.एम.बि. सेक्स्युरिटीज लिमिटेडको मिति २०८१ साल आश्विन १९ गते बुधवार बसेको संचालक समितिको २९औं बैठकको निर्णयानुसार देहायका विषयमा छलफल तथा निर्णय गर्न निम्न मिति, समय र स्थानमा कम्पनीको चौथो वार्षिक साधारण सभा बस्ने भएको हुदा कम्पनी ऐन २०६३ को दफा ६७ बमोजिम शेरयधनी महानुभावको जानकारी तथा उपस्थितिका लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । सभा हुने मिति, समय र स्थान : मिति   : वि.स. २०८१ साल कार्तिक २७ गते मंगलवार (तत्नुसार १२ नोभेम्बर २०२४) समय   : दिउसो ३:३० बजे । स्थान   : एनएमबि भवन, एन.एम.बि. सेक्स्युरिटीज लि. रजिष्टार कार्यालय नक्साल-०१, काठमाण्डौ । छलफलका विषयहरु : १. संचालक समितिको अध्यक्षबाट पेश हुने आ.व. २०८०/०८१ को संचालक समितिको प्रतिवेदनमा छलफल गरी पारीत गर्ने । २. लेखा परिक्षकको प्रतिवेदन सशितको आ.व. २०८०/०८१ को नाफा, नोस्मान, हिसाब तथा नगर प्रवाह विवरण लगायतका वित्तीय विवरणहरु स्वीकृत गर्ने । ३. आ.व. २०८१/०८२ को लागि लेखा परिक्षक नियुक्त गर्ने र पारिश्रामिक निर्धारण गर्ने । ४. विविध । अध्यक्षको आज्ञाले, कम्पनी सचिव एन.एम.बि. सेक्स्युरिटीज लि.

सम्पादकीय

एमालेले चन्दा लियो कि, घुस ?

यस वर्षको बडादसैं नेकपा एमालेका लागि आर्थिकदृष्टिले निकै नै फलिफापपूर्ण भएको छ । सत्ताको नेतृत्व गरेको नेकपा एमालेले चर्चित व्यवसायी मीनबहादुर गुरुङबाट करिव ८० करोड रुपैयाँ मूल्य बराबरको करिब ११ रोपनी जग्गा दान पाएको छ । साथै उक्त जग्गामा पार्टीका लागि करिब ३० करोड रुपैयाँ खर्च गरेर विल्डिङ बनाइदिने प्रतिवद्धता पनि व्यवसायी गुरुङबाट एमालेले प्राप्त गरेको छ । नेपालको इतिहासमा एक व्यक्तिले यति ठूलो दान गरेको सायद पहिलो रेकर्ड भएको जानिफकारहरू बताउँछन् । साथै नेपालको इतिहासमा यति ठूलो दान पाउने संस्था पनि नेकपा एमाले नै हो । नेपालका कुनै पनि राजनीतिकदलहरूले घोषित रूपमा यति ठूलो दान पाएको रेकर्ड अहिलेसम्म छैन । हुन त नेपालका अन्य व्यवसायीका तुलनामा गुरुङ निकै ठूलो छाती भएका दानी मानिन्छन् । उनले दुःख पाएका तथा संभावना बोकेका धेरै व्यक्तिलाई दान गरेका छन् । धेरै सामाजिक संघसंस्थालाई दान गरेका छन् । तर, नेकपा एमालेलाई उनले किन यति ठूलो दान गरे ? नेकपा एमालेले यो दान किन लियो ? भन्ने प्रश्न उठेको छ । डा.भगवान् कोइरालाले आरम्भ गरेको बालअस्पताल निर्माणका लागि केही महिना अघि ४१ करोड रुपैयाँ दान गरेर प्रसस्ती कमाएका गुरुङले यसपटक एमालेलाई करिब १ अर्ब रुपैयाँको सम्पत्ति दान गर्दा अझ ठूलो प्रसस्ती कमाउनुपर्ने थियो, तर आलोचना भएको छ । धेरैले यसलाई दानको रूपमा नभएर घुसको रूपमा हेरेका छन् ।

व्यवसायी गुरुङ र प्रधानमन्त्रीसमेत रहेका नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीबीच दान लेनदेन भएको हो वा घुस लेनदेन भएको हो ? भन्ने प्रश्न उठ्नुका पछाडिको मुख्य कारण व्यवसायी गुरुङको विवादास्पद छवी हो । पहिलो कुरा त व्यवसायी गुरुङ बालुवाटार जग्गा प्रकरण, राजस्वछलीलगायत कैयौँ मुद्दाका अभियुक्त हुन् । सरकार स्वयंले उनीमाथि यस्ता अभियोग लगाउँदै अदालतमा मुद्दा दायर गरिसकेको छ । बदमासीका थप प्रमाण जुटाउने काम राज्य सयन्त्रद्वारा अहिले पनि जारी छ । त्यसैले प्रधानमन्त्रीसमेत रहेका ओलीले राज्यकै अभियुक्तबाट यति ठूलो सम्पत्ति लिनु दान हो वा घुस ? भन्ने प्रश्न उठेको हो । सरसर्ती हेर्दा प्रधानमन्त्री ओलीले अभियुक्त गुरुङसँग आफ्ना लागि व्यक्तिगत रूपमा यो सम्पत्ति लिएका होइनन्, पार्टी अध्यक्षका नाताले नेकपा एमालेका लागि लिएका हुन् । तर, अभियुक्त गुरुङले सरकारको नेतृत्व गरेको पार्टी एमालेलाई यति ठूलो दान किन दिए ? यो प्रकरणमा कहीं कतै न्यायको खरिद बिक्री त हुन लागेको होइन ? भन्ने प्रश्न उठेको छ । यसैगरी राजनीतिकदलहरूले के कस्तो चन्दा लिन हुने वा नहुने ? भन्ने आचारसंहिता पनि छ । तर, निर्वाचन आयोगले यो विषयमा अहिलेसम्म बोल्ने आँट गरेको छैन, किनकी प्रधानमन्त्रीकै तहबाट पार्टीका नाममा चन्दाको लेनदेन भएकोले निर्वाचन आयोगसमेत डराएको छ ।

सबैभन्दा ठूलो पार्टी नेपाली कांग्रेस ओलीकै मातहतमा सरकारमा सामेल छ । संवैधानिक अंगहरूमा ओलीले अधिल्लोपटक प्रधानमन्त्री हुँदा नै आफ्ना भ्रण्डे कार्यकर्ताहरू पजनी गरिसकेका थिए । न्यायाधीश नियुक्ति प्रक्रिया के कस्तो हुन्छ भन्ने कुरा जगजाहेर छ । त्यसैले मिडिया र नागरिक समाजबाहेक प्रधानमन्त्री ओलीका क्रियाकलापमाथि खबरदारी गर्नसक्ने निकाय देशमा करिबकरिब छैनन् । सरकारका अभियुक्त गुरुङ र प्रधानमन्त्री ओलीबीचको निकै ठूलो परिमाणको यो आर्थिक लेनदेन यस्तो बेला बाहिर ल्याइएको थियो, जुनबेला आमनेपाली बडादसैं मनाइरहेका थिए । मिडियाकर्मीले समेत आफ्नो कलम बिसाएर दसैं मनाउने मौका पारेर गरिएको आर्थिक लेनदेनभिन्न ठूलै रहस्य लुकेको अनुमान गरिनु स्वभाविकै हो । राजनीतिक दलहरूले ब्यापारीसँग चन्दा लिने घटना नयाँ होइन । सांसद तथा राजनीतिक नियुक्तिका पदहरूसमेत किनबेच हुने गरेका घटना पनि नयाँ होइनन्, तर यसरी खुलेआम आर्थिक लेनदेन भएको घटना भने सायद पहिलो हो । राजनीतिकदलले गर्ने आम्दानी र खर्च पारदर्शी बनाउनुपर्ने कानुन छ, तर कार्यान्वयन हुन सकेको छैन । जबसम्म कानुनद्वारा नै चन्दा लिन नपाउने व्यवस्था हुँदैन तबसम्म यस्ता विकृतिहरूले निरन्तरता पाउँछन् । त्यसैले सभ्य देशहरूले राजनीतिकदलका लागि राज्यद्वारा नै बजेट प्रदान गर्ने र दलहरूले गर्ने खर्चको लेखा राज्यले नै राख्ने गरी कानुन बनाएका छन् । नेपालमा पनि यस्तो कानुन जरुरी देखियो । होइन भने दलहरू कालाव्यापारीको कब्जामा पुग्ने संभावना बढ्ने देखियो । दलहरू कालाव्यापारीको कब्जामा पुग्ने अवस्था भनेको बहुदलीय व्यवस्थाको लागि त अभिशाप हुँदै हो, देशकै लागि समेत खतरा हो ।

असोज ३० गतेको राशिफल

मेघ

शारीरीक कष्ट ।

वृष

मिष्ठान भोजन ।

मिथुन

सरकारी काममा लाभ ।

कर्कट

राज्यवाट अवरोध ।

सिंह

मानसिक चिन्ता ।

कन्या

वाहन सुख ।

तुला

गृहादी सुख ।

वृश्चिक

धन हानि ।

धनु

अपमान ।

मकर

शत्रु परास्त ।

कुम्भ

रोगले सताउने ।

मीन

सुख प्राप्त ।

ज्यो. दुर्गा प्रसाद उपाध्याय

फो.नं. १८११-२०८१९०,

कोटेश्वर, काठमाडौं

ईमेल : durganp@gmail.com

facebook

Durga Prasad Upadhyaya

विचार

प्राडा सुरेन्द्र केसीको बौद्धिक समीक्षण

प्राडा बढीविशाल पोखरेल

“

कतिपयचाहिँ दन्तबजान गर्नकै लागि मिडियामा आइरहेको देखिन्छ । देश र जनतामा चरम निराशा फैलाउन आतुर र व्यग्र देखिन्छन् । टीके प्रधानमन्त्री बनाउन अपहत्ते गर्ने कथित प्राडा नामका दुई सिडे वकिलको अर्फै मति बुद्धि आएको देखिन्न । अर्का नेपाल थरि मुखमा आएजति बोल्न कति विश्लेषक पनि देखिन्छन् । अर्काथरि दीक्षित र दाहालले पनि मिडियामा बारबार अमर्यादित बेतुकी रूपमा थुतुनो बजाइरहेको देखिन्छ

जननेता मदन भण्डारीको विद्यार्थी कालमा नै बनारसमा पूर्ण प्रकाश नेपाल यात्रीसित भेट भएको थियो । त्यसवेला भण्डारीले नेपाललाई समीक्षा र समालोचनाको अंश होइन समग्रताको अर्थ सन्दर्भ र व्याख्या गर्नुभएको थियो । भण्डारीका अनुसार जीवन जगत्कै विवेचना विश्लेषण गर्नु समीक्षा हो । त्यसैले अहिले म प्रसिद्ध राजनीतिक विश्लेषक प्राडा सुरेन्द्र केसीको सांगोपांग समीक्षामा यो लेख केन्द्रित रहेको छ ।

प्रसिद्ध लेखक तथा विश्लेषकहरू सौरभ, प्राडा भास्करदत्त पन्त, पी खरेललगायत विश्लेषकहरू मिहिनेतपूर्वक समसामयिक राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय विषयमा व्याख्यान गरिरहनुहुन्छ । तर, कतिपयचाहिँ दन्तबजान गर्नकै लागि मिडियामा आइरहेको देखिन्छ । देश र जनतामा चरम निराशा फैलाउन आतुर र व्यग्र देखिन्छन् । टीके प्रधानमन्त्री बनाउन अपहत्ते गर्ने कथित प्राड. नामका दुई सिडे वकिलको अर्फै मति बुद्धि आएको देखिन्न । अर्का नेपाल थरि मुखमा आएजति बोल्न कति पनि लाजसम्म नमान्ने पनि कथित विश्लेषक पनि देखिन्छन् । अर्काथरि दीक्षित र दाहालले पनि मिडियामा बारबार अमर्यादित बेतुकी रूपमा थुतुनो बजाइरहेको देखिन्छ ।

यत्तिका व्यक्तिले आफूले बोलेका कुरा पानीका फोका भैं छिनछिनमा फुट्ने विश्लेषणका नाममा बोल्ने र हुन्छ । तर, अहिले विश्लेषककै लहरमा देखापर्नु भएका प्राडा केसी अहिले यस लेखको केन्द्रमा हुनुहुन्छ । उहाँको समीक्षा निर्मम हुनसक्छ । किनभने सिकाके, सिर्जनशील र ज्येष्ठ र श्रेष्ठ भएका र भनिएकाहरूलाई समान ढंगको समीक्षा हुनसक्तैन र हुनुहुँदैन ।

केसीजी मिडियामा छाइरहनुहुन्छ । राष्ट्रिय स्तरका समसामयिक विषयमा बारबार विश्लेषण गर्नुहुन्छ । अनेक विषयका वारेको सूचना पनि उहाँबाट थाहा हुन्छ । केसीका जे जति सकारात्मक विश्लेषण छन् तिनको प्रशंसा नै गर्नुपर्छ र गरिन्छ

तर उहाँका कतिपय विश्लेषण विषय, व्यक्ति र सन्दर्भ भने अत्यन्त हल्का देखिन्छन् ।

यसै क्रममा उहाँले केही दिनअघि दसैं विषयमा व्यक्त गरेका विचार उहाँको इतिहास र संस्कृतिको औपचारिक ज्ञान अनुकूल नभएको स्पष्ट भयो । मेरो अध्ययन र खोज अनुसार नेपालीको यो चाडको नाम विजया र बडा होइन, दसैं मात्र हो । यस चाडको प्रारम्भ कृषियुगको आरम्भसँगै भएको प्रमाण जैवाट थाहा हुन्छ । जौलाई आदि अन्न भनिन्छ । ओखार र भुप्रामा बस्ने हाम्रा पुर्खाले चराचुरंगीले विस्त्याएर उम्रिएको र फलेको जौ चिने र चाखे । अनि यसको आफ्ना वरपरको जमिनमा रोपर परीक्षण गरे । रोपेको जौ उम्रियो र लहलह भयो । यस खुसियालीमा तिनले जौ शीरमा र कानमा सिउरिए ।

न्वागी खानेजस्ता पर्वले कृषिजन्य अनेक चाडलाई प्रमाणित गर्छन् । कृषिलगायत श्रमले थाकेर र गलेर माटो भएपछि पुनर्ताजगी प्राप्त गर्न यस्ता चाडवाड सुरु गरिएका हुन् । शारीरिक पुनर्ताजगीका लागि पोषिलो कुरा खाने र आराम गर्ने अनि मानसिक थकान हटाउन नाचगान र राम्रर्मति गर्ने सन्दर्भमा प्रायः चाडहरू आरम्भ भएका हुन् । तर, त्यतिवेला दसैं नामकरण भएको थिएन । दसैं महिनासुर बर्धसित पनि जोडिएको देखिन्छ । देव र दानव दलको चर्चा रहेको छ । दिति र अदितिजस्ता एउटै दिदीबहिनीका सन्तानलाई दानव र देव भन्ने कुरा नै समीक्षाको विषय हो ।

दसैंको नामकरणचाहिँ राम र रावण युद्धकालदेखि सुरु भएको मान्ने आधार पर्याप्त छन् । युद्ध भन्दाआघि १० दिनसम्म शक्ति स्वरूपा आदि माता देवी भगवती र हात हतियारको पनि पूजाआजा, आराधना र न्यास ध्यान गरेर रावण वध गर्ने अभियान आरम्भ गरेको र यसमा विजय प्राप्त गरेको अर्थ र सन्दर्भसित दसैं नामकरण प्रमाणित हुन्छ । पूजा, पाठ, न्यास, ध्यान मनोबल उच्च बनाउने सन्दर्भसित सन्निकट छ । युद्धमा हातहतियार अपिहार्य हुन्छ, तर उच्च मनोबल पनि उत्तिकै अपरिहार्य हुन्छ । कमजोर मनोबल भए पनि शक्तिशाली र धारिलो हतियार मात्र कामयाव हुँदैन । तपाईं त दसैंलगायत चाडवाडसम्बन्धी यथाथं सत्य कुरा आफ्नै अग्रज वा गुरूले नवताएकामा कटाक्ष गर्दै हुनुहुन्थ्यो । गुरूको पनि गुरु पुस्तक हुन नि होइन ? गुरूले पनि पढेर र सोधखोज गरेर नै ज्ञान प्राप्त गर्ने हो नि ।

एकातिर दसैंजस्ता चाडपर्वहरूलाई अर्कै पनि एक जात, धर्म र नश्लकरण गरिएको छ । यसमा हामी अलिअलि जानेबुझेका र बुझ्न सक्ने क्षमताका हामी सत्य, तथ्य नवताउने चुप लागेर बस्ने, तर समाजमा जात, जाति र सम्प्रदायका बीचमा अज्ञानताका कारण आपसी वैरभाव व्यापक हुने कुरा पटकमेल खाएन । अहिले पनि रावणलाई अनार्य, आदिवासी र जनजाति भनेर अपव्याख्या गरिएको देखिन्छ । जबकी रावणलाई ब्रम्हाजीको मानस पुत्र भनिन्छ र उनी पुलस्त्य मुनिका छोरा हुन् र उनका १० मुख वा १० प्रतिभा र क्षमता थिए । रावण त रामभन्दा विद्वान थिए । त्यसैले विगत कालमा विजयादशमी भनिए पनि फेरिएको अहिलेको परिस्थितिमा विजयादशमी भन्न मिल्दैन ।

विजया भन्ने हो भने काम, क्रोध, लोभ, मोह, इर्ष्या द्वेषजस्ता कुप्रवृत्तिजस्ता अमानवीय प्रवृत्ति उपर विजय हासिल गर्ने सन्दर्भमा भन्न मिल्छ । अज्ञानीसित रिसाउनु हुँदैन । त्यसैले दसैंलगायत चाडवाडमा विद्यमान एक जात, धर्म र संस्कृतीकरणलाई सचेततापूर्वक हामीले हटाउन थाल्नुपर्छ । त्यसैले आजको र अवको सन्दर्भमा विजयादशमी भन्न सुहाउँदैन । र यस्ता चाडपर्वका बेला रावण दहनजस्ता कार्यक्रम गर्न हुँदैन । धर्म, संस्कार र संस्कृतिमार्फत् राज्य, शापक र सत्ताले आफ्नो वर्ग स्वार्थ अनुकूल राजनीतिलाई भरपूर संरक्षण गरेको हुन्छ । सधैं यो लोकतान्त्रिक गणतान्त्रिक शापनकालमा सबै चाड र ध्रपर्वका सारमा विद्यमान सामन्ती सांस्कृतिक अर्थ अशाय र सन्दर्भलाई परित्याग गर्नुपर्छ । यस्ता विषयमा तपाईंजस्ता इतिहास र संस्कृति विषयका विद्वानको अगुवाइ अपरिहार्य हुन्छ ।

मेरा अध्ययन र जानकारीमा वडावदसैं पहिलेदेखि थिएन । वडादसैं पूर्वजाना वीरेन्द्र शाहका पालादेखि सुरु भएको हुनुपर्छ । चैते दसैं सानो अनि असोजको दसैं बडा भन्ने अर्थ लगाएको पनि सुनियो । राजा महाराजका श्रीमती, छोरा, छोरी, लुगफाटा,

घर सबै बडा मानिन्छन् र हुन्छन् । उनले मान्ने धर्म संस्कार र संस्कृतिलाई पनि विशेष महत्त्व दिइन्छ वा बडा भन्ने गरिएको हो । अझ त्यसमा पनि वैदिक सनातन वा हिन्दू धर्मले राजालाई साक्षत् देवताको अवतार मान्ने भएकाले यस धर्म र संस्कृतिलाई काखी च्यापेको स्पष्ट हुन्छ । तसर्थ यो कालका र अब दसैं बडा छुट पर्व छोट्टा भन्न मिल्दैन र हुँदैन ।

यही असोज १९ गते एमाले कोसी प्रदेशको कला, साहित्य र संस्कृति विभागले दसैं विषयक परिचर्चा कार्यक्रममा उपयुक्त सन्दर्भ प्रस्तुत गरेको थिएँ । एमालेका केन्द्रीय उपाध्यक्ष गुरु बरालका प्रमुख आतिथ्यमा, खेम नेपालीको सभापतित्वमा सम्पन्न कार्यक्रममा सुप्रसिद्ध संस्कृतिविद् प्राडा गणेश क्षेत्रीसहित विषयविज्ञहरूको विचार प्रस्तुति रहेको थियो । यस कार्यक्रममा मैले नेताहरूमा उठिल्यै आउने बुद्धि अहिले यति अबेर आए पनि जाती नै भयो भनेको थिएँ । वेलैमा यस्तो बुद्धि आएको भए प्राप्त उपलब्धि अलिक सवल हुने थियो । यी सब काम हामीले गर्दा होइन तपाईं एमालेलगायत प्रमुख पार्टीका कारण भएको हो भन्ने तीतो सत्य बताउँदा गोष्ठीको माहौल गमाएको थियो ।

सबै विषयमा आफ्नै मात्र जान्ने हुँदा समस्या गम्भीर हुन गएको हो । त्यसैले डा. केसीले सबै खालका अतिवाद र अन्धवादलाई परास्त गर्ने खालका विचार पनि प्रवाह गर्नुपर्छ भन्ने मेरो सुझाव हो । तपाईंका अभिव्यक्तिमा हामी पनि कहीं न कहीं जोडिन्छौँ । तपाईंका तलमाथि खालका अभिव्यक्तिले हामीलाई छुने गर्छ । त्यसैले विश्लेषण गर्दा सबै प्राडाको शीर उठ्ने खालको अभिव्यक्ति दिनु जाती हुन्छ । बखैं पानीका फोका भैं छिनभरमा फुट्ने अभिव्यक्ति पटकमेल सुहाउँदैन ।

हामीमा जे जस्ता सोच, समझ र संस्कारहरू छन् ती प्रायः परम्परागत प्रभावका कारक हुन् । पुरानै शापक र शासन व्यवस्थाका संस्कार र संस्कृतिको जवर्जस्त प्रभाव हामीमा रहेको छ । प्रायः नेताहरूमा पनि उपयुक्त प्रभाव व्याप्त भएकै कारण देशले अपेक्षित प्रगति हुन नसकेको हो । कसैले गर्न खोजे पनि त्यसैको खुट्टा तान्ने कुसंस्कारका कारण सरकार र विकास निर्माणले स्थिरता प्राप्त गर्न नसकेको हो । तर, सापेक्षताका आधारमा सही मूल्यांकन नगरी सबैलाई चोर भन्न र सुन्न वानी परेका छौँ । विशिष्ट विद्वानको पगरी गुथे पनि हामी पितृतन्त्री गन्धीवाट ग्रसित छौँ । आफ्नै घरमा बुवाका अगाडि अदबमा बस्ने हामी आमालाई अलिकति भए पनि हेला नै गर्ने परिपाटीमा हुर्कियौँ । त्यसैले प्रथम महिला राष्ट्रपति विद्या भण्डारीलाई जननेता मदन भण्डारीकी पत्नीका रूपमा मात्र हेर्न मर पाउँछौँ । प्रसिद्ध कलाकार करिश्मा केसीका पतिलाई पत्नीका नामवाट परिचित हुने लाग्छि भन्न रुचाउँछौँ ।

नेपाली समाजमा वित्पुष्ठा मात्र बढाउने काम मात्र त गर्नु भएन नि । विश्लेषणका नाममा हचुवा खालका र तिललाई ताड बनाएर जनतामा चरम निराशा मात्र प्रवाह गर्नु भएन । तपाईंले एक भीम उपाध्यायको फेक फेसचुक्का अमेरिकामा प्रधानमन्त्री ओलीलाई जूताले हिकोए भनेर एक कार्यक्रममा हाहा गरेर हान्नुभयो, तर केही छिनमा तपाईं आफ्नै मरिच भैं चाउरिनुभयो । हाम्रा पुर्खाले बोल्न पाइयो भनेर व्याच्च नबोल्नु र बस्न पाइयो भने व्याच्च नबस्नु भनेर अती गरेको यादै गर्नु भएन ।

तपाईंले राम, रावण आदि पौराणिक सन्दर्भलाई मिथक भन्ने भ्रान्त धारणा व्यक्त गर्नुभयो । राम र रावणका शाखा सन्तान र तिनको वंशावली त्यहीं भारतमा पाइन्छ । बुद्धको वेलैमा उखननु नभएको भए बुद्ध नै मिथक हुन्थे होलान् । पूर्वका व्यास भनेर भनिनुभएका प.छत्रिबहाल पोखरेलले विधर्महरूले कसरी हाम्रा धार्मिक पौराणिक सन्दर्भलाई कोरा कल्पना वा मिथक भनेर उल्टो व्याख्या गरे ? भन्ने कुरा बताउनुभएको छ । त्यसै हो भने तिनले गणेशको वाहन सुगुर भनेर किन लेख्नुपरेको हो ? प्रसिद्ध लेखक मोहन पोखरेलले विधर्महरूले लेखेर फैलाएका भ्रान्त धारणाका बारेमा दैनिक पत्रिकाहरूमा धेरै लेखहरू लेख्नुभएको थियो । अनि तपाईंले त ओलीले राम र सीता तथा अयोध्याका बारेमा उल्लेख गरेका सही सत्य र प्रामाणिक विषयलाई उपेक्षापूर्वक हाहा गरेर उडाउनुभयो । कृपया देशलाई केन्द्र बनाएर विश्लेषण गर्नु जाती हुन्छ । चरम निराशा मात्र फैलाएर देश र देशवासीको कल्याण हुँदैन ।

सगरमाथा अरू चुचुराभन्दा बढी तीव्र गतिले किन बढ्दै छ ?

लोकनारायण सुबेदी

भूगर्भका खोज अनुसन्धानकर्ता जानिफकारहरू भन्दछन् हिमालय लगातार बढिरहेको छ । तर विश्वको सबैभन्दा उँचो सगरमाथाको उचाइ बढ्ने दर अरू बाँकी टाकुराभन्दा बढी छ । यस्तो किन भइरहेको छ ? वैज्ञानिकहरूले यो प्रश्नको उत्तर खोजेका छन् । सबैलाई थाहा छ, सगरमाथा पृथ्वीको सबैभन्दा उच्च पर्वत टाकुरा हो । समुद्र सतहदेखि भण्डे ८ दशमलव ८.५ किलोमिटरको उचाइमा रहेको यो पर्वत अहिले लगातार बढिरहेको सगरमाथाका अध्येता र खोजकर्ताहरू बताउँदछन् ।

यो बढ्नुको कारण हिमालय पर्वतमालको संरचना नै हो भन्ने अध्ययनले देखाएको छ । यस पर्वत शृंखलाको उत्पत्ति लगभग ५० करोड वर्ष पहिला भएको मानिन्छ । जतिवेला भारतीय उपमहाद्वीप र युरेशिया परस्पर ठोक्किएका थिए । त्यसपछिदेखि नै यो पर्वतको उचाइ लगातार बढ्दै आइरहेको बताइन्छ । तर, यस कारणले सगरमाथा जति गतिमा बढ्नुपर्ने हो त्योभन्दा धेरै अहिले बढिरहेको छ । वैज्ञानिक र विज्ञानका लागि सगरमाथाको उचाइ वृद्धि एउटा पहेली बन्दै आएको छ । तर, अब यसको कारण खोजकर्ताहरूले वक्तुन थालेका छन् । पछिल्लो ताजा अध्ययनमा वैज्ञानिकहरूले भनेका छन् कि यो सगरमाथको उचाइ बाँकी चुचुराहरूभन्दा

बढी बढ्नुको पछाडि र ठूला नदी प्रणालीहरूको मिलनसँग जोडिएको भन्ने खोज गरिएको छ । के अनुमान शोधकर्ताहरूले लगाएका छन् भने नदी प्रणालीमा परिवर्तनका कारण सगरमाथाले भण्डेभण्डे १.५ देखि ५.० अर्थात ४.९ देखि १६.४ फुटको उचाइ पाएको छ । आजभन्दा भण्डे भण्डे ८.९ हजार वर्ष पहिला कोसी नदी र अरुण नदी परस्पर मिल्न पुगेका थिए । जसको कारण यो उचाइको परिवर्तन भएको थियो । यसको अर्थ के हो भने सगरमाथाको उचाइमा वर्षौपछि, शून्य दशमलव र देखि शून्य दशमलव ५ मिलिमिटरको वृद्धि हुँदै आइरहेको छ ।

अरुण र कोसी नदीको मिलन

जुन भूगर्भीय प्रक्रिया चलि्रहेको छ, त्यसलाई 'खोजकर्ताहरूले 'आइसोस्टेटिक रिवाउन्ड' भन्दछन् । यसमा पृथ्वीको पातल तहभन्दा माथिको भूमिको हिस्सा माथि उठ्दछ, जब सतहको भार कम हुने गर्दछ । पृथ्वीको यो तह गर्म र अर्ध-तरल चट्टानको बाहिरी पत्र तैरिने गर्दछ जसलाई मेन्टल (यो पृथ्वीको बाहिरी तहमा तैरिरहेको भाग) भनिन्छ । शोधकर्ताहरू बताउँदछन् कि अरुण र कोसी नदीको मिलन मैत्रीपूर्ण किसिमको थिएन । त्यस स्थितिमा कोसीले अरुणलाई आफ्नो अधिनमा लियो । नदीहरूले समय गुज्दै जाँदा आफ्नो मार्ग बदले । त्यसो गर्दा तीव्रतापूर्वक कटान भयो र ठूलो मात्रामा चट्टानहरू र माटो हट्न गयो । अनि सगरमाथा नजिक क्षेत्रको भार कम हुन गयो ।

चीनको बेइजिङस्थित चाइना युनिभर्सिटी अफ जियोसाइन्सेजका भूगर्भ वैज्ञानिक जिन-जेन दाईले भनेका छन् -'आइसोस्टेटिक रिवाउन्ड (जसलाई पोस्ट ग्लासियल रिवाउन्ड पनि भन्दछन्) एउटा तैरिँदो वस्तुको स्थान वर्दीलेदोरूपमा देख्न सकिन्छ, जब त्यसमाथिको भारलाई हटाइन्छ' । भूगर्भशास्त्री दाईले के पनि भनेका छन् भने 'जब पृथ्वीको त्यो पातल सतहबाट भारी भारजस्तो बरफ या काटिएको चट्टान हटाइन्छ, त्यसपछि त्यस मुनिको भूमि विस्तारै विस्तारै माथि उठ्न थान्दछ, जस्तोकी पानीमा एउटा नाउ त्यसबेला माथि उठ्छ जब त्यसबाट सामान उतारिन्छ' । यो क्षेत्रमा नदी प्रणालीको मुख्य घाट सगरमाथाभन्दा

लगभग ४५ किलोमिटर पूर्वमा रहेको छ । वैज्ञानिकहरूले संख्यात्मक मोडेल प्रविधि उपयोग गरेर नदी प्रणालीको विकासको अनुमान लगाए र के भेटाए भने 'आइस्टेटिक रिवाउन्ड' सगरमाथको वार्षिक उचाइमा भइरहेको वृद्धिको भण्डे १० प्रतिशतका लागि जिम्मेवार रहेको छ ।

बाँकी संसारमा पनि यस्तै हुन्छ

यो भूगर्भीय प्रक्रिया केवल हिमालय क्षेत्रमा मात्र सीमित रहेको हुँदैन । चिनियाँ भूगर्भाविद् दाई बताउँदछन् कि 'स्कैन्डिनेभिया यसको एउटा उपयुक्त र राम्रो उदाहरण हो जहाँ जमिन अहिले पनि त्यहाँ भारी बरफ हटेपछि माथि उठिरहेको छ, जुन पहिला हिम युगको बेला त्यहाँ जमेको थियो । यो प्रक्रिया आज पनि जारी रहेको छ र त्यसले तट रेखा र परिदृश्यलाई प्रभावित गरिराखेको छ'।यस अध्ययनका अर्को सह-लेखक तथा युनिभर्सिटी कलेज लण्डनका पृथ्वी विज्ञानमा डक्टरेटका विद्यार्थी मिथथले भनेका छन् कि जिपिएसको आँकलनबाट थाहा हुन्छ कि सगरमाथा तथा हिमालयका अन्य भागहरू पनि बढ्दै गइरहेका छन् । यो वृद्धि सतहमा हुने कटावभन्दा बढी छ, जस्तो हावा, वर्षा र नदीको प्रवाहबाट हुने गरेको कटाव । जति जति यो कटाव जारी रहन्छ हिमालयको उचाइ बढ्ने दर 'आइसोस्टेटिक रिवाउन्ड'भन्दा अझ बढ्न सक्छ ।

सगरमाथाको सटीक नक्सा

सगरमाथाका निकट छिमेकी पर्वत जस्तै ल्होत्से जुन विश्वको चौथो सबैभन्दा अग्लो पर्वत हो, र मकालु जो पाँचौँ सबैभन्दा उच्च पर्वत हो, ती पनि यसै प्रक्रियाबाट माथि उठिरहेका छन् । ल्होत्सेको वृद्धि दर सगरमाथाकै समान छ भने मकालु जुन अरुण नदीको नजिक छ, यसको वृद्धि दर सगरमाथाको भन्दा केही बढी छ ।

अध्येता दाईले भनेका छन् 'यस शोधले हाम्रो ग्रहको गतिशील प्रकृतिलाई उजागर गर्दछ । सगरमाथाजस्तो स्थिर देखिने गरेको पहाड पनि निरन्तर भूगर्भीय प्रक्रियाहरूबाट प्रभावित हुने गर्दछ, जसले हामीलाई स्मरण गराउँदछ कि पृथ्वी लगातार बढ्लिइरहेको छ, भले यो हाम्रो दैनिक जीवनमा नदेखियोस् ।' पृथ्वीको बाहिरी कडा पत्रलाई विशाल प्लेटमा विभाजित

गरिएको छ, जुन विस्तारै विस्तारै टेक्टानिक प्लेट प्रक्रियाअन्तर्गत हल्लिँदै रहन्छ र यसै प्रक्रियामा हिमालयको निर्माण हुन्छ ।

भिन्ना भिन्नै छ सगरमाथा

अंग्रेजीमा माउंट एभरेस्ट भनिने हिमालयलाई नेपालीमा सगरमाथा र तिब्बती भाषामा चोमोलोङमा भनिन्छ । यो नेपाल र चीनको स्वायत्त प्रदेश तिब्बतको बीचमा रहेको छ । यसको नाम १९औँ शताब्दीमा ब्रिटिस सर्वेक्षक जर्ज एभरेस्टको नाममा राखिएको थियो । २९ मे १९५३ का दिन एडमन्ड हिलारी र तेन्जिङ नोर्गेले पहिलोपटक यो सगरमाथाको चुचुरोमा चढेपछि यस चुचुराको भारतीय अनुसन्धाताहरूले पनि सर्वेक्षण गरे र त्यसको उचाइ ८ हजार ८४८ मिटर नापेका थिए । त्यसबेलादेखि त्यसै उचाइलाई यसको मानक मानिँदै आएको थियो । तर त्यसपछि पनि जति जति बेला त्यो चुचुराको उचाइ नापियो त्यतिबेला अलग अलग नतिजा देखापरेका छन् । चीनले सगरमाथा या चोमोलोङमाको उचाइ ८ हजार ८८४ दशमलव ४३ मिटर मान्थ्यो भने नेपाल र विश्वका बाँकी देशले त्यो चुचुराको उचाइ ८ हजार ८४८ मिटर मान्थे ।

४ वर्षअघि सन् २०२० मा नेपाल र चीन मिलेर त्यस चुचुराको उचाइ नापे र सगरमाथा अर्थात चोमोलोङमाको उचाइ ८ हजार ८४८ दशमलव ८६ मिटर मानिएको थियो । चिनियाँ भूगर्भशास्त्री दाईले भनेका छन्, 'मानव चेतनामा सगरमाथको एउटा विशेष स्थान छ । भौतिकरूपले यो पृथ्वीको सबैभन्दा उच्च बिन्दु हो, जसले यसलाई आफ्नो आकारको कारण महत्त्वपूर्ण बनाउँछ, सांस्कृतिकरूपले यो स्थानीय शेर्पा र तिब्बती समुदायका लागि पवित्र छ, विश्वव्यापीरूपमा भने सबैभन्दा ठूलो चुनौतीको प्रतीक हो, जसले मानिसको सहन शक्ति र सीमाहरूभन्दा माथि जाने प्रवृत्तिलाई दर्शाउँदछ । यी विशेष कुराहरूले यसको स्थानीय, राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय विशेषतालाई बताउँदछन् । त्यसैले सगरमाथा क्षेत्रको महत्त्वलाई जोडाउन र यसलाई कायम राख्न आवश्यक छ भन्ने कुराको पनि बोध हुन्छ ।

दसैँमा बढेको फिल्मको ब्यापार

■ सौर्य समाचार

काठमाडौं । नेपालीहरूको सबैभन्दा ठूलो चाड दसैँ नेपाली चलचित्रका लागि पनि उत्सवमय बनेको छ । दसैँमा लागेका नयाँ नेपाली चलचित्र हेर्न दर्शकहरू हलमा ओइरिएका छन् । दसैँको लामो बिदालाई चलचित्र 'छक्कापञ्जा-५' र '१२ गाउँ'ले विस्फोटक व्यापार गरिरहेका छन् । तुलनात्मक रूपमा कम सो पाएको 'ज्वाइँ साब' ले पनि दर्शकको साथ पाइरहेको निर्माण पक्षले जनाएको छ ।

टागेँट गर्दै २४ असोजमा फूलपातीको दिन ३ वटा नयाँ चलचित्र रिलिज भएका थिए। तीमध्ये २ चलचित्र 'छक्कापञ्जा-५' र '१२ गाउँ'ले विस्फोटक व्यापार गरिरहेका छन्। तुलनात्मक रूपमा कम सो पाएको 'ज्वाइँ साव' ले पनि दर्शकको साथ पाइरहेको निर्माण पक्षले जनाएको छ।

विदेशी खासगरी भारतीय र दक्षिण भारतीय चलचित्र रिलिज हुँदा देखिने गरेको क्रेज अहिले नेपाली चलचित्रप्रति देखिएको छ । योभन्दा अगाडि नेपाली चलचित्रको 'प्रि-वुकिङ' खासै हुँदैनथ्यो । तर, 'छक्कापञ्जा-५' र '१२ गाउँ' रिलिज हुनुभन्दा अगाडि नै दुवै चलचित्र अन्तिमफुल भइसकेका थिए । आजको दिनसम्म पनि यी चलचित्रमा दर्शक खचाखच छन् ।

दसैमा रिलिज भएका चलचित्रहरूमध्ये सबभन्दा बढी सो 'छक्कापञ्जा-५' ले पाएको थियो। साथैपनि वाइरल र निरन्तर सफलाएको रेकर्डको कारण यो चलचित्रव्रतित प्रदर्शक र वितरकले विश्वास देखाएका हुन् । नभन्दा चलचित्रले पहिलो दिनवाटै परम्परा व्यापार गर्‍यो । टुलरले आलोचना खेप्नु पर्ने पनि चलचित्र हेरेका दर्शकले यसको यथार्थपरक कथावस्तु मन पराएका छन् । चलचित्रमा हास्यरस कम भएको कतिपय दर्शकको गुनासो पनि सुनिएको छ । समग्रमा 'वर्ड एफ माउथ' बलिगु भएकाेले 'छक्का पञ्जा-५' ले थुप्रै दिनसम्म दर्शक तान्त्नसकने अनुमान गर्न सकिन्छ ।

निर्माता दीपकराज गिरी 'छक्कापञ्जा-५' ले हिजोसम्म अनुमानित ८ करोड रुपैयाँ ग्रस आम्दानी गरेको बताउँछन्। बुधवारसम्म १० करोड रुपैयाँ पुग्नसक्ने उनले प्रक्षेपण गरे। 'आजसम्म दर्शकको चाप हेर्दा हामी पलितोले सातौंमा १० करोड छुनसक्ने अवस्थामा छौं', गिरिले भने।

‘ताण्डवम’ फागुनमा प्रदर्शन हुने

■ सौर्य समाचार

काठमाडौँ । जुनिम गहतराजको डेब्यु निर्देशकीय फिल्म 'ताण्डवम' भ्यालेन्टाइन डेको दिन पारेर आगामी २ रागागुनबाट सार्वजनिक प्रदर्शनमा आउने भएको छ । दसैँको अवसर पारेर शनिवार थिम पोस्टर सार्वजनिक गर्दै फिल्मको प्रदर्शन मिति घोषणा गरिएको हो ।

पोस्टरले फिल्म सस्पेन्स-थ्रिलर कथामा बनेको संकेत गरेको छ । निर्देशक गहतराजले फिल्मको कथाको कनेक्सन धर्मसँग रहेको जनाएका छन् । उनका अनुसार, फिल्मको छायांकन सकिएर यतिवेला पोस्ट प्रोडक्सनको काम भइरहेको छ ।

अनिरुद्ध आत्रेय र हुसेनको लेखन (कथा, पटकथा तथा संवाद) रहेको फिल्मलाई धन कुमारी गहतराज, सविना मगर र मानिफ कुतौमले निर्माण गरेका हुन् । फिल्ममा अंकित खड्का, पुस्कर गुरुङ, प्रेम सुब्बा, अनोज पाण्डे, सरिना मगर, जुनीम गहतराज लगायतको अभिनय छ । यसमा हरि घले लामाको छायांकन तथा सम्पाद वस्नेतको द्वन्द्व निर्देशन छ ।

लरेन्स बिश्नोई गिरोहको निशानामा फारुकी

■ **एजेन्सी**

मुम्बई । पूर्वमन्त्री तथा एनसीपी नेता बाबा सिद्धिकीको गोली हानी हत्या भएको छ । यो हत्याको जिम्मेवारी लरेन्स बिश्नोई गिरोहले लिएको छ ।

यसपछि खबर आउन थाल्यो कि अब यो ग्याङ सलमान खानको पछि लागेको छ । यसैलाई ध्यानमा राख्दै अभिनेताले घरको सुरक्षा बढाइएको छ । अहिले स्ट्यानड-अप मुनैडियन तथा विंग बोस १७ का विजेता मुकेश फारुकी लेरेन्स बिश्नोई गिरोहको निशानामा परेको खबर आइरहेको छ । गत महिना दिल्लीमा उनलाई निशाना बनाउने प्रयास भएको बताइएको छ । यस घटनापछि मुम्बई प्रहरीले सावधानीका रूपमा घरको सुरक्षा बढाएको छ ।

हिन्दुस्तान टाइम्सको समाचार अनुसार एक प्रहरी अधिकारीले कमेडियनलाई विश्वास गिरोहबाट खतरा हुनसक्ने जानकारी दिएका थिए । धम्कीको कारण खुल्लु नसकेको भए पनि प्रहरीले थप विवरण संकलनको प्रयास गरिरहेको छ ।

विश्वनोई गिरोहका केही सदस्यहरूले गत

महिना दिल्लीमा
उनको हत्या गर्ने
प्रयास गरेका थिए
र मुनव्वरलाई
खेदेका थिए । तर,
गुप्तचर निकायले
समयमै यसबारे
जानकारी पाए र
समयमै कारबाही
गर्दै आक्रमणलाई
असफल
पार्दै मुनवरलाई
घटनास्थलबाट
सुरक्षितरूपमा
निकालेका थिए ।

वास्तवमा, मुनव्बले धेरै सोहरूमा हिन्दी देवी-देवताहरूको मजाक उडाएका थिए, जसका कारण लेख्ने विज्ञानाई गिरीह उनीसँग खुसी छैनन् । सेप्टेम्बरमा दिल्लीमा भएको कार्यक्रममा सुटरहरूलाई हित गर्ने टास्क दिइएको थियो । उनीहरूले मुम्बईबाट एउटै फ्लाइटमा उनीसँगै यात्रा गरे र मुनावर बस्ने होटेलमा पनि बृक गरे । तर, खुफिया एजेन्सीहरूले दिल्ली पुलिसलाई सचेत गराए र योजना असफल भयो ।

पछिल्लो केही वर्षयता उनलाई धम्की आइरहेको बताइएको छ । यर्षा मुम्बई पुलिसले धम्की र बिशनोई गिरोह बीचको प्रत्यक्ष सम्बन्धको आधिकारिक रूपमा पुष्टि गरेको छैन । तर मुनव्वरको सुरक्षाको लागि जारी चिन्तालाई ध्यानमा राख्दै उनीहरू उच्च सतर्कतामा छन् ।

बाबा सिद्धिकलाई शनिवार (अक्टोबर १२) राति मुम्बईको खार इलाकामा रहेको उनका छोराको कार्यालय बाहिर ३ जनाले घेरेर गोली हानेका थिए । उनलाई लिलावती अस्पताल पुऱ्याइएको थियो, जहाँ उनलाई मृत घोषित गरिएको थियो ।

UAE/QATAR मा रोजगार

SAHARA ENGINEERING METAL CONSTRUCTION CONTRACTING L.L.C., UAE

पृष्ठ नंवीकृति निम्ति: २०२१/६/२९

बार्नानी नं.: ६०२९२४४९९

LT No. 312146

क्र. नं.	कामदारको पद	सारा समुदाय	सम्यकन सयोजक	मासिक तलब	अर्धमासिक तलब	सम्यकन तलब	हप्तामा तलब	वार्षिक तलब	समय सुविधा	समय अवधि
		पुण्य	महिल	AED	ने. रु.	पुण्य	महिल	पुण्य	महिल	महिल
१.	Painter	10	00	1200	88,000.00					
२.	Steel fixer	10	00	1200	88,000.00					
३.	Welder	10	00	1200	88,000.00					

ITALIAN AUTO SERVICE CENTER, QATAR

पृष्ठ नवीकृति निम्ति: २०२१/६/३३

बार्नानी नं.: ६०२९२४४९९

LT No. 312113

पृष्ठ नंवीकृति निम्ति: २०२१/६/२९

बार्नानी नं.: ६०२९२४४९९

LT No. 312146

क्र. नं.	कामदारको पद	सारा समुदाय	सम्यकन सयोजक	मासिक तलब	अर्धमासिक तलब	सम्यकन तलब	हप्तामा तलब	वार्षिक तलब	समय सुविधा	समय अवधि
		पुण्य	महिल	QR	ने. रु.	पुण्य	महिल	पुण्य	महिल	महिल
१.	Electric Tech	2	0	1500	१०५,३३५.००					
२.	Mechanic (Light Vehicle)	3	0	1500	१०५,३३५.००					

अन्तराष्ट्रिय २०२१ काँति ७ गते (२३ Oct., 2024) यस प्रा. लि. को कार्यालय सामाखुशी, काठमाडौँमा हुनेछ ।

पृष्ठ नवीकृति निम्ति: २०२१/६/३३

बार्नानी नं.: ६०२९२४४९९

LT No. 312113

पृष्ठ नंवीकृति निम्ति: २०२१/६/२९

बार्नानी नं.: ६०२९२४४९९

LT No. 312146

क्र. नं.	कामदारको पद	सारा समुदाय	सम्यकन सयोजक	मासिक तलब	अर्धमासिक तलब	सम्यकन तलब	हप्तामा तलब	वार्षिक तलब	समय सुविधा	समय अवधि
		पुण्य	महिल	QR	ने. रु.	पुण्य	महिल	पुण्य	महिल	महिल
१.	Electric Tech	2	0	1500	१०५,३३५.००					
२.	Mechanic (Light Vehicle)	3	0	1500	१०५,३३५.००					

अन्तराष्ट्रिय २०२१ काँति ७ गते (२३ Oct., 2024) यस प्रा. लि. को कार्यालय सामाखुशी, काठमाडौँमा हुनेछ ।

पृष्ठ नवीकृति निम्ति: २०२१/६/३३

बार्नानी नं.: ६०२९२४४९९

LT No. 312113

पृष्ठ नंवीकृति निम्ति: २०२१/६/२९

बार्नानी नं.: ६०२९२४४९९

LT No. 312146

क्र. नं.	कामदारको पद	सारा समुदाय	सम्यकन सयोजक	मासिक तलब	अर्धमासिक तलब	सम्यकन तलब	हप्तामा तलब	वार्षिक तलब	समय सुविधा	समय अवधि
		पुण्य	महिल	QR	ने. रु.	पुण्य	महिल	पुण्य	महिल	महिल
१.	Electric Tech	2	0	1500	१०५,३३५.००					
२.	Mechanic (Light Vehicle)	3	0	1500	१०५,३३५.००					

अन्तराष्ट्रिय २०२१ काँति ७ गते (२३ Oct., 2024) यस प्रा. लि. को कार्यालय सामाखुशी, काठमाडौँमा हुनेछ ।

पृष्ठ नवीकृति निम्ति: २०२१/६/३३

बार्नानी नं.: ६०२९२४४९९

LT No. 312113

पृष्ठ नंवीकृति निम्ति: २०२१/६/२९

बार्नानी नं.: ६०२९२४४९९

LT No. 312146

क्र. नं.	कामदारको पद	सारा समुदाय	सम्यकन सयोजक	मासिक तलब	अर्धमासिक तलब	सम्यक

SAUDI मा रोजगार

JAWA HUMAN RESOURCES COMPANY

पुन विज्ञापन पुर्वे स्वीकृती मिति: २०८१/१२/२० चारौनी नं. ९०२२२२८२८६ LT.No. 310677

वि.मं.

कामदारको पद

१. Construction Labors

मान्य सहायक सुविधा

SR

ने.रू.

१००० ३५८२०.१

आन्तर दुर्गम स्थितिमा

आन्तर दुर्गम स्थितिमा

प्रतिदिन काम गर्ने दिन

हप्तामा काम गर्ने दिन

मासिक विदा

खाना सुविधा

बस्ने अड्डो

कवर अड्डो

वि.मं.

कामदारको पद

१. Construction Labors

मान्य सहायक सुविधा

SR

ने.रू.

१००० ३५८२०.१

आन्तर दुर्गम स्थितिमा

आन्तर दुर्गम स्थितिमा

प्रतिदिन काम गर्ने दिन

हप्तामा काम गर्ने दिन

मासिक विदा

खाना सुविधा

बस्ने अड्डो

कवर अड्डो

सम्पूर्ण पदमा निश्चित गर्ने कार्य गर्ने र सबै काम गर्ने

कार्यवाही जानकारी

मिशन एवं मिशन गर्ने कार्य गर्ने कार्य गर्ने र सबै काम गर्ने

कार्यवाही जानकारी

सम्पूर्ण पदमा निश्चित गर्ने कार्य गर्ने कार्य गर्ने र सबै काम गर्ने

कार्यवाही जानकारी

अन्तरगतार्ता २०८१ कार्तिक ७ गते (23 Oct., 2024) बि.एन. ट्रेनिङ सेन्टर, जनकपुरमा

र २०८१ कार्तिक ८ गते (24 Oct., 2024) जब ओरिन्टेड ट्रेनिङ इन्स्टीट्यूट प। लि. सामाखुसीमा हुनेछ।

Elite Human Resource Pvt. Ltd.

G.P.O. Box: 3451, Gongabu town planning, Kathmandu-29, Nepal

Tel: 01-4987995, 4989489, 4983362, Mob: 9803037122, 9851088873, 9802876624, 9801318872, 9851072624

Email: elitehr@nepal@gmail.com, www.elhr.com

अम ज्ञानको पुरस्कार

०१/०१/०१ ०१/०१/०१

‘भूल भुलैया-३’ नोवेंबरबाट

■ **एजेन्सी**

मुम्बई। कार्तिक आयन अभिनीत बलिउड फिल्म 'भूल भुलैया-२' नोबेम्बर १ वात प्रदर्शन हुई छ। यंतखेर कार्तिक फिल्मको प्रमोसनमा व्यस्त छन्। फिल्मलाई लिएर उनी पूर्ण माहोल बनाइरहेछन्। उनले फिल्मको २ वटा क्लाइमेक्स सुटिङ भएको बताए। जुन क्लाइमेक्स देखेर दर्शकहरु छक्क परोल्छन्। कार्तिकले भने, 'मलाई लाच्छ कि वास्तविक क्लाइमेक्सको बारेमा ९ वटा जनालाई थाहा छ। तर, २ वटा क्लाइमेक्स सुटिङ भइरहेका छन। जुन हामीकहाँ रिकट आयो काँच ५

जनालाई मात्र १५ पेज दिइएको थियो ।’

यसैबीच, अन्तर्वाताका क्रममा कार्तिक बिजुलिका छन् । उनको मुखाट क्वाइमक्सको कुरा वाहिरिएको छ । जुन कियारा आडवाणीसँग सम्बन्धित छ । 'जब हामी स्टुडि गरिरहेका थियौं, वास्तवमा जब हामी कियारासँग स्टुडि गरिरहेका थियौं । यसपछि कार्तिकले रोकेर भने, 'माफ गर्नुहोस् । मेरो मतलब जब हामी विद्याजीसँग स्टुडि गरिरहेका थियौं ।'

साथै उनले 'भूल भुलैया-३' दर्शकहरूका लागि सप्राइजिङ रहेको समेत खुलासा गरे । 'म तपाईंलाई यति भन्न चाहन्छु कि हामीले २ वटा क्लाइमेक्स सुट गरेका छौं । यति धेरै करा लकाउनुपर्ने यो पहिलोपटक हो । यो

फरक फिल्म हो । 'भुल भुलैया-३' ले तपाईंहरूका लागि धेरै सरप्राइज हुनुहुन्छ ।'

यो फिल्म बालउडको सुपरहिट हरर कमेडी फ्रेन्चाइज 'भूल भुलैया' को तेस्रो पार्ट हो । यस फिल्मम कर्तिक आर्यन र तृप्ति डिमरी मुख्य भूमिकामा छन् । मञ्जुलिकाको भूमिकामा विद्या बालन पनि देखिनेछन् । यसअघि 'भुल भुलैया' फ्रेन्चाइजका २ फिल्म रिलिज भइसकेका छन् ।

सन् २००७ मा रिलिज भएको 'भूल भुलैया' मा
अक्षय कुमार, शाहीना आहुजा, राजपाल यादव, परेश राव
र विद्या बालन जस्ता कलाकार देखिएका थिए । त्यसपछि
सन् २०२२ मा 'भूल भुलैया-२' रिलिज भएको थियो ।

नेपाल सरकार
शहरी विकास मन्त्रालय
शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग
संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई, धनुषा
मधेश प्रदेश, जनकपुरधाम

बोलपत्र स्वीकृतिको आशय सम्बन्धी सूचना

प्रकाशन मिति: २०८१।०६।३०

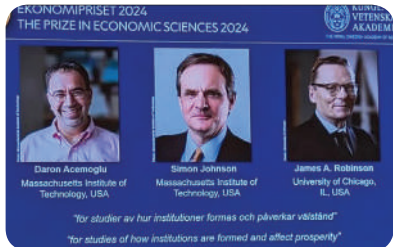
मिति २०८१/०५/०६ मा प्रभाव राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा र मिति २०८१/०५/२१ गतेको हिमालय टाइम्स दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित सार्वजनिक सूचना बमोजिम म्यादभित्र रीतपूर्वक प्राप्त हुन आएका बोलपत्रहरूमध्ये तपसिल बमोजिमको बोलपत्रहरू न्यूनतम मूल्याङ्कित सारभूतरूपमा प्रभावग्राही देखिएको हुँदा उक्त बोलपत्रहरू स्वीकृतिको लागि छनौट भएकोले सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २७ को उपदफा (२) र (३) को प्रयोजनार्थ सम्बन्धित सबैमा जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

S.N.	Contract No.	Description of Work	Name and Address of Bidder	Bid Amount (w/o VAT)
1.	NCB/02-2081/82	Construction of Shree Ramdev Janata Secondary School Building, Loharpatti-8, Mahottari.	Rokka Sah Cocstruction Pvt. Ltd., Kathmandu, Thapagau	49,80,145.00
2.	FPIU/Dhanusha/Works/ NCB/06-2081/82	Construction One Storey RCC Frame structure School Building of Janta Adharbhut School at Ramgopalpur-05, Kanchanpur, Mahottari	Jana Jyoti Construction, Janakpurdham-7	51,75,377.65
3.	FPIU/Dhanusha/Works/ NCB/07-2081/82	Construction One Storey RCC Frame Structure Building of Dalit Rastiya School at Ekdara-03, Bhatuliya, Mahottari.	Bikrant Construction Pvt. Ltd., Bardibas Na.Pa.7, Mahottari	54,37,444.11
4.	FPIU/Dhanusha/Works/ NCB/08-2081/82	Construction of Health Post Building of Bardibas-03, Parsahidhap, Mahottari	Prayush Construction, Laxminiya Rural Municipality, Ward No.03	49,29,239.62
5.	FPIU/Dhanusha/Works/ NCB/09-2081/82	Construction of Community Building, at Aurahi Municipality-07, Sonamai, Mahottari.	Jana Jyoti Construction, Janakpurdham-7	51,59,521.46
6.	FPIU/Dhanusha/Works/ NCB/10-2081/82	Construction of Asphalt Road at Devnagar Tole Vijaybasti Aurahi Sadak, Mahottari	Baba Nirman Sewa, Jaleshwor-04	52,56,183.20
7.	FPIU/Dhanusha/Works/ NCB/11-2081/82	Construction of Asphalt Road at Gaushala Municipality Nigaul School to Kathuwar Highway, Mahottari	Baba Nirman Sewa, Jaleshwor-04	53,55,128.50
8.	FPIU/Dhanusha/Works/ NCB/12-2081/82	Upgradation of Phulgama Hanspati Road, Nagrain Municipality-4, Dhanusha	Baba Nirman Sewa, Jaleshwor-04	51,46,415.45
9.	FPIU/Dhanusha/Works/ NCB/13-2081/82	Construction Two Storey RCC Frame structure School Building of Shree Aadarsh Rastriya Secondary School at Mithila Municipality-10, Lalgaadh, Dhanusha	Aaditya Nirman Sewa, Dhanushadham-1, Dhanusha	49,90,985.91
10.	FPIU/Dhanusha/Works/ NCB/14-2081/82	Construction Two Storey RCC Frame Structure School Building of Shree Janta Secondary School at Janakpurdham Sub-Metropolitan City-19, Shivpur, Dhanusha	Malaya Construction, Dhangadhimai Na. Pa.11	49,98,062.96

आयोजना प्रमुख

आयोजना प्रमुख

अर्थशास्त्रतर्फको यस वर्षको नोबेल पुरस्कारबाट ३ अमेरिकी अर्थशास्त्री जारोन एसिमोग्लु, साइमन जोन्सन र जेम्स रोबिन्सन पुरस्कृत भएका छन्

सौर्य दैनिक

आर्थिक

मुस्ताडमा स्याउको सिजन सुरु भएसँगै स्याउबाट बन्ने कोसेलीका विभिन्न परिकार मध्येको स्याउको सुकुटी बनाउँदै कृषक । पर्यटकले कोसेलीको रूपमा लैजाने गरेका छन्

देशको वर्तमान आर्थिक तथा वित्तीय स्थिति

२ महिनामा भित्रियो २ खर्ब ६३ अर्ब रेमिट्यान्स

सौर्य समाचार

काठमाडौं । चालु आर्थिक वर्षको २ महिनामा साढे २ खर्ब बढीको रेमिट्यान्स (विप्रेषण) भित्रिएको छ । नेपाल राष्ट्र बैंकले सार्वजनिक गरेको तथ्यांकअनुसार चालु आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को भदौसम्म २ खर्ब ६३ अर्ब १४ करोड रुपैयाँ रेमिट्यान्स भित्रिएको हो । समीक्षा अवधिमा विप्रेषण आप्रवाह १५ दशमलव २ प्रतिशत बढेको राष्ट्र बैंकले जनाएको छ । अधिल्लो वर्षको सोही अवधिमा विप्रेषण आप्रवाह १८ दशमलव ७ प्रतिशतले बढेको थियो ।

अमेरिकी डलरमा रेमिट्यान्स आप्रवाह १ अर्ब ९६ करोड पुगेको छ । अधिल्लो वर्ष यस्तो आप्रवाह १ अर्ब ७३ करोड रहेको थियो । समीक्षा अवधिमा वैदेशिक रोजगारीका लागि अन्तिम श्रम स्वीकृति (संस्थागत तथा व्यक्तिगत-नयाँ) लिने नेपालीको संख्या ७ हजार ४८५ र पुनः श्रम स्वीकृति लिनेको संख्या ४० हजार ५८३ रहेको छ । अधिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो संख्या क्रमशः ७४ हजार ४५५ र ३२ हजार ४ रहेको थियो । समीक्षा अवधिमा खुद द्वितीय आय (खुद ट्रान्सफर) २ खर्ब ८६ अर्ब ४५ करोड पुगेको छ । अधिल्लो वर्षको सोही अवधिमा यस्तो आय २ खर्ब ५१ अर्ब ६५ करोड रहेको थियो ।

घट्यो महँगो

नेपाल राष्ट्र बैंकका अनुसार गत वर्ष २०८० को भदौ महिनाको तुलनामा २०८१ को भदौ महिनामा महँगो आधाभन्दा धेरैले घटेको छ । गत वर्षको भदौ महिनामा समग्र मुद्रास्फीति ८ दशमलव १९ प्रतिशत थियो । तर, यस वर्षको भदौ महिनामा यस्तो मुद्रास्फीति ३ दशमलव ८५ प्रतिशत मात्र रहेको छ । यसैगरी, खाद्य तथा पेय पदार्थमा मुद्रास्फीति ५ दशमलव शून्य ३ प्रतिशत रहेको छ भने गैरखाद्य तथा सेवा क्षेत्रको मुद्रास्फीति ३ दशमलव १९ प्रतिशत रहेको छ ।

गत वर्ष खाद्य क्षेत्रमा ९ दशमलव ७७ र गैरखाद्यमा ७ दशमलव १९ प्रतिशत मुद्रास्फीति रहेको राष्ट्र बैंकले जनाएको छ । प्रदेशगत रूपमा

गएको भदौमा कोसी प्रदेशको वार्षिक विन्दुगत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ४ दशमलव ६६ प्रतिशत, मधेश प्रदेशको ३ दशमलव ८२ प्रतिशत, बागमती प्रदेशको ३ दशमलव २९ प्रतिशत, गण्डकी प्रदेशको ३ दशमलव ५० प्रतिशत, लुम्बिनी प्रदेशको ३ दशमलव ५३ प्रतिशत, कर्णाली प्रदेशको ३ दशमलव ५६ प्रतिशत र सुदूरपश्चिम प्रदेशको ५ दशमलव ९० प्रतिशत रहेको छ । अर्थात् बागमतीमा महँगो सबैभन्दा कम रहेको देखिन्छ । काठमाडौं उपत्यकाको वार्षिक विन्दुगत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ३ दशमलव ४९ प्रतिशत, तराईको ४ दशमलव शून्य ९ प्रतिशत, पहाडको ३ दशमलव ६१ प्रतिशत र हिमालको ४ दशमलव १९ प्रतिशत रहेको छ । २०८० भदौ महिनामा उक्त क्षेत्रहरूको यस्तो मुद्रास्फीति क्रमशः ९ दशमलव ८३ प्रतिशत, ७ दशमलव शून्य ३ प्रतिशत, ८ दशमलव शून्य ९ प्रतिशत र ११ दशमलव ३२ प्रतिशत रहेको थियो ।

विदेशी मुद्रा सञ्चिति हालसम्मकै उच्च

विदेशी मुद्राको सञ्चिति हालसम्मकै उच्च

रहेको छ । नेपाल राष्ट्र बैंकले सार्वजनिक गरेको तथ्यांकअनुसार चालु आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को भदौसम्म कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति ५ दशमलव ५ प्रतिशत बढेर २१ खर्ब ५२ अर्ब ५३ करोड रुपैयाँ पुगेको छ । जुन हालसम्मकै उच्च हो ।

गत असारसम्म विदेशी मुद्राको सञ्चिति २० खर्ब ४१ अर्ब १० करोड रुपैयाँ थियो । अमेरिकी डलरमा यस्तो सञ्चिति गत असारसम्म १५ अर्ब २७ करोड रहेकोमा २ महिनामा ५ प्रतिशत बढेर १६ अर्ब ४ करोड पुगेको छ ।

कुल विदेशी मुद्रा सञ्चितिमध्ये राष्ट्र बैंकमा १९ खर्ब २८ अर्ब ९९ करोड रुपैयाँ पुगेको छ । गत असारसम्म राष्ट्र बैंकसँग १८ खर्ब ४८ अर्ब ५५ करोड रुपैयाँ थियो । भदौसम्म बैंक तथा वित्तीय संस्थासँग रहेको विदेशी मुद्रा सञ्चिति १६ दशमलव १ प्रतिशत बढेर २ खर्ब २३ अर्ब ५३ करोड रुपैयाँ पुगेको छ । गत असारसम्म बैंक तथा वित्तीय संस्थासँग १ खर्ब ९२ अर्ब ५५ करोड रुपैयाँ थियो ।

भदौ मसान्तको कुल विदेशी विनिमय

आइएमएफको चेतावनी

विश्वव्यापी सार्वजनिक ऋण १ सय ट्रिलियन डलर पुग्ने

सौर्य समाचार

काठमाडौं । आइएमएफले धेरै देशका लागि वित्तीय अवस्था 'अपेक्षाभन्दा खराब' हुन सक्ने चेतावनी दिँदै मंगलबार विश्वव्यापी सार्वजनिक ऋण यस वर्ष १ सय ट्रिलियन डलर पुग्नसक्ने चेतावनी

दिएको छ । वित्तीय नीतिसम्बन्धी पछिल्लो प्रतिवेदनमा, आइएमएफले यस वर्ष विश्वव्यापी सार्वजनिक ऋण कुल ग्राहस्थ उत्पादन (जिडपी) को ९३ प्रतिशत र सन् २०३० सम्ममा जिडपीको १०० प्रतिशतमा पुग्ने अपेक्षा गरेको छ । यो तथ्यांक कोभिड-१९ महामारी आउनुभन्दा पहिलेको तुलनामा १० प्रतिशतले बढी हो ।

विश्वव्यापी सार्वजनिक ऋण उच्च भएको आइएमएफको 'फिस्कल अफेयर्स डिपार्टमेन्ट' का उपनिर्देशक एरा डाब्ला-नोरिसले प्रतिवेदन प्रकाशन हुनुअघि पत्रकार सम्मेलनमा बताएका हुन् । ऋणको बोझ अपेक्षाभन्दा बढी हुने धेरै कारण भएको बताउँदै उनले जलवायु परिवर्तन, अत्यधिक आशावादी ऋण अनुमान तथा ठूलो मात्रामा अज्ञात ऋणको सम्भावना जस्ता सवाललाई सम्बोधन गर्न हालको खर्च सन्तुलित नरहेको उल्लेख गरेका छन् ।

त्यसैले सन्तुलन कायम गरी ऋणको बोझ घटाउन देशहरूले आफ्नो वित्तीय व्यवस्थापनलाई मजबुत गराउनुपर्ने समय आएको उनले बताए । आइएमएफको प्रतिवेदनले ऋण अनुमानको जोखिम मूल्यांकन गर्न नयाँ 'ऋण-मा-जोखिम' दृष्टिकोण प्रस्तुत गरेको छ । प्रतिवेदनमा खराब अवस्थामा, विश्वव्यापी सार्वजनिक ऋण सन् २०२६ सम्ममा जिडपीको ११५ प्रतिशतमा पुग्न सक्ने अनुमान गरिएको छ । यो तथ्यांक कोषको आधारभूत अनुमानभन्दा लगभग २० प्रतिशत बढी हो । प्रतिवेदनले विश्वव्यापी कारकहरूले देशहरूमा सरकारी उधारो लागतमा बढ्दो उधारचढाव निम्त्याउने जनाउँदै ऋणको उच्चस्तरले अरूका लागि सावभोम उत्पादन र ऋण जोखिमको अस्थिरता बढाउने चेतावनी दिएको छ । अर्थ व्यवस्थामा मध्यम मुद्रास्फीति र व्याज दर कटौतीको अर्थ देशले आफ्नो वित्तीय व्यवस्थापन पुनर्निर्माण गर्ने 'उपयुक्त' समय भएको आइएमएफले जनाएको छ । विश्वव्यापी सार्वजनिक ऋण नियन्त्रणमा ल्याउन वित्तीय समायोजनको आकार जिडपीको औसतमा ३-४ दशमलव ५ प्रतिशतको बीचमा रहन आवश्यक रहेको आइएमएफले जनाएको छ जुन विगतका समायोजनहरूको आकारभन्दा लगभग दोब्बर हो ।

दसैँमा भेडा, च्यांग्रा तथा खसीको कारोबार

जुम्ला र मुस्ताडमा मात्रै ३२ करोडभन्दा बढीको कारोबार

सौर्य समाचार

जुम्ला । यस वर्षको दसैँको समयमा मात्रै जुम्ला र मुस्ताडमा ३२ करोडभन्दा बढी रुपैयाँको भेडा, खसी लगायतको कारोबार भएको छ । जुम्लामा १६ करोड र मुस्ताडमा १६ करोड रुपैयाँ बराबरका भेडा, खसी लगायतको कारोबार भएको हो । जुम्ला सदरमुकाम खलंगा बजार क्षेत्रबाट मात्रै १६ करोड ३२ लाख ३१ हजार रुपैयाँका भेडा, खसी, वोका तथा राँगामैसीको विक्रीवितरण भएका हुन् । चन्दननाथ नगरपालिका पशुपक्षी विकास शाखा प्रमुख वीरबहादुर रावलका अनुसार जिल्लाकै भेडापालक किसान र बाहिरबाट ल्याइएका समेत गरेर यहाँ ७ हजार ९२८ भेडा तथा खसी विक्री भएका छन् । यस्तै १५ करोड २३ लाख २३ हजार रुपैयाँका भेडा, ७७ लाख ९२ हजार रुपैयाँका

खसी र ३१ लाख १६ हजार रुपैयाँका राँगा तथा भैँसीहरू खरिद विक्री भएका छन् । जसमा ४८७ खसी, ३ वटा राँगा र ८२ वटा भैँसी रहेका छन् । यहाँ स्थानीय भेडाको अधिकतम मूल्य २८ हजार रुपैयाँ, न्यूनतम १० हजार रुपैयाँ भएकोमा औसत मूल्य १९ हजार रुपैयाँ तोकिएको थियो । जुम्ला खसीको अधिकतम मूल्य २४ हजार रुपैयाँ र न्यूनतम ८ हजार रुपैयाँ रहेकोमा औसत १६ हजार रुपैयाँमा विक्री भएको जनाइएको छ । अधिकतम मूल्य ५० हजार रुपैयाँ र न्यूनतम २६ हजार रुपैयाँमा किनबेच भइरहेका राँगामैसी औसत ३८ हजार रुपैयाँमा विक्री भएका थिए । २०८८ सालदेखि तिब्बती भेडाच्यांग्रा ल्याउन छाडेपछि यहाँ जुम्ला भेडा, खसीवोका मात्रै विक्रीवितरण हुने गरेका छन् । पशु

अस्पताल तथा पशु सेवा कार्यालयका अनुसार जुम्लामा ८८ हजार भेडा छन् । पछिल्लो समय कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको गोठीज्यूला, सिजा गाउँपालिकाको नराकोट, हिमा गाउँपालिकाको जुगाड, बागबजार, तिला गाउँपालिकाको रारालिही, तातोपानी गाउँपालिकाको लिताकोट, पातारासी गाउँपालिकाको लासी बजार र उर्खौतारा, गुठीचौरी गाउँपालिकाको मणिसाधिलगायत साना बजारमा समेत भेडा, खसीलगायतको कारोबार हुने गरेको पशु सेवा कार्यालय जुम्लाले जनाएको छ । मुस्ताडमा १६ करोडका भेडा च्यांग्रा विक्री यस वर्षको दसैँमा मुस्ताडमा १६ करोड रुपैयाँ बराबरको भेडाच्यांग्राको व्यापार भएको छ । दसैँका लागि मुस्ताडबाट विक्री भएका ८ हजार भेडाच्यांग्रामध्ये ४ हजार

८०० जिल्ला भित्रका किसानले पालेका र ३ हजार २०० डोल्पा, मुगुबाट ल्याइएको भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र मुस्ताडले जनाएको छ ।

केन्द्रका प्रमुख लालमणि अर्यालका अनुसार ५०० भेडा (च्यालुक) र ७ हजार ५०० च्यांग्रा विक्री भएका छन् । 'मुस्ताडका किसानले उमेर र तौलअनुसार प्रतिगोटा २८ हजारदेखि ३८ हजार रुपैयाँका दरले च्यांग्रा बेचेका छन्', उनले भने, 'सरदर मूल्यअनुसार १६ करोड रुपैयाँ बराबरको च्यांग्रा विक्री भएका छन् ।'

गत वर्ष ७ हजार भेडाच्यांग्रा विक्री भएको थियो । म्याग्दी, बागलुङ, पर्वत, कास्की, काठमाडौं लगायतका जिल्ला तथा सहरमा मुस्ताडका भेडाच्यांग्रा विक्री भएको छ । अधिल्लो वर्षको तुलनामा उत्पादन बढेको र मूल्य घटेकाका कारण यसपालि भेडाच्यांग्राको व्यापार राम्रो भएको व्यापारीहरूले बताएका छन् ।

जडीबुटीयुक्त वृक्षीमा चरेका च्यांग्राको मासु पोषिलो, तागतिलो र स्वस्थकर मानिन्छ भएकाले दसैँ तिहारमा हिमाली च्यांग्राको मासुको उपभोग गर्ने चलन रहेको बेनीका अर्जुन पौडेलले बताए । ३ वर्ष पुरा भएका च्यांग्रामासुका लागि विक्री हुने गर्छ ।

बजारमा गत वर्षको तुलनामा प्रतिगोटा च्यांग्रा १० हजार रुपैयाँ कम मूल्यमा विक्री भएको छ । मुस्ताडको घरपभोङ, लोघेकर दामोदरकुण्ड, बारागुड मुक्तिक्षेत्र र लोमान्थाङ गाउँपालिकामा ५० हजार च्यांग्रा पालिएका छन् । यहाँका किसानको मुख्य आयस्रोत च्यांग्रापालन हो ।

कर्पोरेट

ग्लोबल आइएमई र महालक्ष्मी विकास बैंकबीच सम्झौता

काठमाडौं । ग्लोबल आइएमई बैंक लिमिटेड र महालक्ष्मी विकास बैंकबीच गैरकोषमा आधारित बैंकिङ सुविधा उपलब्ध गराउने सम्झौता पत्रमा हस्ताक्षर सम्पन्न भएको छ । उक्त सम्झौता पत्रमा ग्लोबल आइएमई बैंक लिमिटेडका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुरेन्द्रजरा रेग्मी र महालक्ष्मी विकास बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत दिपेश लम्सालले हस्ताक्षर गरेका छन् ।

सम्झौताअनुसार महालक्ष्मी विकास बैंकका ग्राहकहरूले आफ्नो व्यवसायलाई आवश्यकता पर्ने गैरकोषमा आधारित प्रतीत पत्र (लेटर अफ क्रेडिट), बैंक ग्यारेन्टी, डकुमेन्ट अग्रेन्ट पेमेन्ट, डकुमेन्ट अग्रेन्ट असेसेन्स, ट्रेड ट्रान्जेक्सन बैंकिङ आदि सुविधा महालक्ष्मी विकास बैंकको सिफारिसमा ग्लोबल आइएमई बैंकमाफत उपभोग गर्न सक्नेछन् ।

सिटिजन्स क्यापिटल र दाउन्ने एग्रोबीच सम्झौता

काठमाडौं । सिटिजन्स क्यापिटल लिमिटेड र दाउन्ने एग्रो फार्म लिमिटेडबीच साधारण सेयर निष्काशन तथा विक्री प्रबन्धक नियुक्तिसम्बन्धी सम्झौता भएको छ ।

उक्त सम्झौतामा दाउन्ने एग्रो फार्म लिमिटेडका तर्फबाट कार्यकारी निर्देशक विनोद पोखरेल तथा सिटिजन्स क्यापिटल लिमिटेडका तर्फबाट प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सवित्र वादे श्रेष्ठले हस्ताक्षर गरेका थिए ।

सम्झौता अनुसार सिटिजन्स क्यापिटलले दाउन्ने एग्रो फार्म लिमिटेडको साधारण सेयर निष्काशनका लागि विक्री प्रबन्धक नियुक्त भएको सम्झौतामा उल्लेख छ । दाउन्ने एग्रो फार्म २०७४ सालमा स्थापना भएको नेपालकै सबैभन्दा ठूलो अण्डा उत्पादन गर्ने कम्पनी भएको दावी गरिएको छ ।

उक्त फर्म जर्मनी र मलेसियाबाट आयात गरिएको पूर्ण स्वचालित वाताशुनकुलित प्रविधिको प्रयोग गरी कुल ४ लाख लेयर्स क्खुराबाट प्रतिदिन १ हजार ७०० काटुन 'एन्टवायोटेड फ्री' एवं गुणस्तरीय अण्डा उत्पादन गरी देशको अधिकांश सहर, अर्ध सहर, एवं पर्यटकीय क्षेत्रमा विक्री वितरण गर्दै आइरहेको कम्पनीको भनाइ छ ।

३१ अंकले बढ्यो नेप्से

काठमाडौं । दसैँपछि खुलेको सेयर बजार नेप्से परिसूचक ३१ दशमलव ४८ अंक (१ दशमलव १७ प्रतिशत) बढेसँगै २ हजार ६९९ मा कायम भएको छ । कारोबार रकम भने घटेको छ । दसैँ विदाअघिको दिन ३ अर्ब ७६ करोडको कारोबार भएकोमा मंगलबार ३ अर्ब ६ करोडमा सीमित भएको हो । उत्पादनवाहेक सर्वे क्षेत्रका सूचक बढेका छन् । उत्पादन समूह शून्य दशमलव २२ प्रतिशत घट्यो ।

फाइनान्स सूचक सबैभन्दा धेरै ४ दशमलव ६१ प्रतिशत बढ्यो । बैंकिङ १ दशमलव ५९, विकास बैंक १ दशमलव ५६, होटल तथा पर्यटन शून्य दशमलव ८०, हाइड्रोपावर शून्य दशमलव ७२, लगानी १ दशमलव ५२, जीवन विमा १, माइक्रोफाइनान्स शून्य दशमलव ७२, निर्जीवन बीमा शून्य दशमलव ५१, अन्य १ दशमलव २१ तथा व्यापार समूह १ दशमलव ७६ प्रतिशत बढेको छ ।

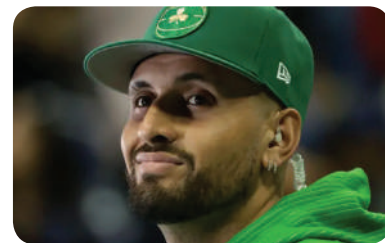
जानकी फाइनान्स र मिथिला लघुवित्तको मूल्य १० प्रतिशत बढ्यो । मिडसोलु हाइड्रोपावरको मूल्य १० प्रतिशत घटेको छ ।

आर्सनलका मुख्य प्रशिक्षक जोनास आइडेभालले मुख्य प्रशिक्षक पदबाट राजिनामा दिएका छन्

अस्ट्रेलियाका टेनिस खेलाडी निक क्राइगोसले ग्रान्डस्लाम उपाधि जित्ने चाहना व्यक्त भएको बताए

एनपिएलमा भित्रियो विवाद

सौर्य समाचार

काठमाडौं । नेपाल प्रिमियर लिग प्रालि आफ्नो नाममा रहेको भन्दै आभिर अख्तरले नेपाल क्रिकेट संघ-क्यानलाई ७ बुँदे ध्यानाकर्षण पत्र बुझाएका छन् । क्यानले आफ्नो स्वामित्वमा नेपाल प्रिमियर लिग-एनपिएल आयोजना गर्ने तयारी गरिरहेका

वेला प्रतियोगिताको स्वामित्वलाई लिएर आभिरले ध्यानाकर्षण गराएका हुन् । क्यानले एनपिएल १६ मंसिरबाट आयोजना गर्ने तयारी गरिरहेको छ । आभिरले एनपिएलसम्बन्धी सम्पूर्ण अधिकार आफ्नो रहेको दावी गर्दै क्यानले बेवास्ता गरेर प्रतियोगिता आयोजना गर्न लागेको उल्लेख गरेका छन् । उनले नेपाल प्रिमियर लिग प्रालि र नेपाल

क्रिकेट संघ (क्यान) बीच सहमति गरेर मात्र एनपिएल आयोजना गर्न आग्रह गरेका छन् । क्यानले सहमति गरेमा आफूले नेपाल प्रिमियर लिग प्रालि नामसारी गरिदिने पनि उल्लेख गरेका छन् ।

उनले त्यसका लागि ७ दिनको समय सीमा पनि दिएका छन् । एनपिएलमै सहभागी टोली जनकपुर वोल्डसको मुख्य प्रशिक्षकमा पुवुदु दशानायक नियुक्त भएका छन् । मंगलवार सामाजिक सञ्जालमार्फत जनकपुर वोल्डसले पुवुदुलाई मुख्य प्रशिक्षक नियुक्त गरेको जनाएको छ । श्रीलंकाली मूलका क्यानेडियन प्रशिक्षक पुवुदु नेपाली राष्ट्रिय टोलीको पूर्व मुख्य प्रशिक्षकसमेत हुन् ।

पुवुदुले पहिलोपल्ट सन् २०११ देखि २०१५ सम्म नेपाल टिमको प्रशिक्षण सम्हालेका थिए । त्यस समयमा नेपालले आइसिसी विश्व क्रिकेट लिग डिविजन-४ देखि १ सम्मको यात्रा गरेको थियो । पुवुदुकै प्रशिक्षणमा नेपाल सन् २०१४ मा बंगलादेशमा आयोजित टी-२० विश्वकपमा ऐतिहासिक छनोट भएको थियो । पुवुदुले २ पटक नेपाली राष्ट्रिय टोली सम्हालेका थिए ।

यसैबीच, सुदूरपश्चिम रोयल्सले अस्ट्रेलियाका पूर्वस्पीनर ब्राड हजलाई प्रमुख मेन्टर नियुक्त गरेको छ । हजको नियुक्तिले एनपिएलमा टोलीको प्रदर्शन उच्च हुने विश्वास सुदूरपश्चिम रोयल्सका मालिक स्वतन्त्र प्रताप शाहले गरेका छन् । ४९ वर्षीय हजले यसअघि इन्डियन प्रिमियर लिगमा कोलकाता नाइट राइडसबाट खेलेका थिए ।

जागत टमटा सुदूरपश्चिमका प्रमुख प्रशिक्षक हुन् । दीपेन्द्रसिंह ऐरी मार्की खेलाडी रहेका छन् । एनपिएल १६ मंसिरबाट सुरु हुँदै छ ।

महिला साफ च्याम्पियनसिप १ कात्तिकदेखि

सौर्य समाचार

काठमाडौं । दक्षिण एसियाली फुटबल महासंघ (साफ) महिला च्याम्पियनसिप १ कात्तिकदेखि काठमाडौंमा हुँदै छ । च्याम्पियनसिपको सम्पूर्ण तयारी पूरा भएको अखिल नेपाल फुटबल संघ (एन्फा)ले जनाएको छ ।

मंगलवार एन्फा कम्प्लेक्स सातदोबाटोमा पत्रकार सम्मेलन गर्दै एन्फाले च्याम्पियनसिप १ देखि १४ कात्तिकसम्म दशरथ रंगशालामा हुने र त्यसका लागि आवश्यक सम्पूर्ण तयारी पूरा भएको जनाएको छ । प्रतियोगितामा नेपालसँगै माल्दिभ्स, पाकिस्तान, श्रीलंका, भारत, भुटान र बंगलादेश गरी ७ टिमले सहभागिता जनाउनेछन् ।

सहभागी टोलीहरूमध्ये पाकिस्तान, माल्दिभ्स र बंगलादेश नेपाल आइसकेका छन् । भारत र भुटानको टिम बुधवारसम्म नेपाल आउने एन्फा प्रवक्ता सुरेश शाहले जानकारी दिए ।

प्रतियोगिताको तयारीका लागि २२ सदस्यीय नेपाली राष्ट्रिय महिला टोली मुख्य प्रशिक्षक राजेन्द्र तामाङको नेतृत्वमा बन्द प्रशिक्षणमा रहेको छ । प्रतियोगितामा सहभागी टोलीलाई एन्फा कम्प्लेक्सको खेल मैदान, नेपाली सेनाको भद्रकाली र लगनखेल खेल मैदान तथा सेन्ट जेभियर्सको खेल मैदानमा प्रशिक्षण गर्ने व्यवस्था गरिएको प्रवक्ता शाहले बताए ।

प्रतियोगिताको समूह चरणका खेलको टिकटदर साधारण पारापिटतर्फ ३०० र भिआइपीतर्फ ५०० रूपैयाँ तोकिएको छ । नकआउट चरणका खेलहरूको टिकटदर साधारण पारापिटतर्फ ५०० र भिआइपीतर्फ १ हजार रूपैयाँ कायम गरिएको प्रवक्ता शाहले जानकारी दिए ।

च्याम्पियनसिपका लागि दशरथ रंगशालालाई पूर्ण रूपमा तयार पारिएको एन्फाले जनाएको छ । च्याम्पियनसिपमा सहभागी ७ टोली २ समूहमा विभाजन भएका छन् । साविक विजेता बंगलादेशसहित भारत र पाकिस्तान समूह 'ए' मा छन् । समूह 'बी' मा नेपालसँगै भुटान, श्रीलंका र

माल्दिभ्स छन् । प्रतियोगिताको उद्घाटन खेलमा भारत र पाकिस्तान प्रतिस्पर्धा गर्नेछन् । नेपालले आफ्नो पहिलो खेलमा कात्तिक २ गते भुटानसँग खेल्नेछ । त्यस्तै दोस्रो खेलमा ६ गते माल्दिभ्स र तेस्रो खेल ८ गते श्रीलंकसँग खेल्नेछ । दुवै समूहको शीर्ष २ टोली सेमिफाइनल प्रवेश गर्नेछन् । १४ कात्तिक हुने एन्फाले जनाएको छ ।

महिला साफ च्याम्पियनसिपका लागि खेल्ने महिला राष्ट्रिय फुटबल टिमको घोषणा गरिएको छ । प्रतियोगिताका लागि अखिल नेपाल फुटबल संघ (एन्फा)ले सोमबार २२ सदस्यीय टिमको घोषणा गरेको छ । साफ महिला फुटबल च्याम्पियनसिप आगामी बिहीवारदेखि काठमाडौंमा हुँदै छ ।

यस प्रतियोगितामा नेपालसहित भारत, बंगलादेशी, पाकिस्तान, श्रीलंका, माल्दिभ्स र भुटान सहभागी हुँदै छन् । नेपाल रहेको समूह 'बी' मा श्रीलंका, माल्दिभ्स र भुटान रहेको छ भने समूह 'ए' मा भारत, बंगलादेश र पाकिस्तान रहेका छन् । प्रतियोगिताको पहिलो खेल बिहीवार भारत र पाकिस्तानबीच हुँदै छ । नेपालले भने शुक्रवार पहिलो खेलमा भुटानको सामना गर्दै छ । नेपालले यसअघिका सबै ५ साफ च्याम्पियनसिपमा भाग लिए पनि अहिलेसम्म उपाधि जित्न सकेको छैन । नेपाल ५ पटक प्रतियोगिताको उपविजेता बनेको छ ।

भारतले ५ पटक उपाधि जितेको छ भने १ पटक बंगलादेशले उपाधि जितेको छ । टोलीको कप्तानमा अन्जिना तुम्बापो छिन् । उनका साथै अञ्जना राना मगर र उषा नाथ गोलरक्षकको रूपमा टोलीमा छन् । टोलीको डिफेन्डरमा गीता राना, अमृता जैसी, रमिता घिमिरे, निशा ठोकर, पूजा राना, विमला विक, हिराकुमारी भुजेल र सजनी ठोकर छन् ।

रेनुका नगरकोटे, प्रीति राई, सरु लिम्बु, विषा शाही, सविता राना मगर, अनिता बस्नेत, अमिषा कार्की र विमला चौधरी टोलीको मिडफिल्डर छन् । रश्मीकुमारी धिसिङ, अनिता केसी, रेखा पौडेल र सावित्रा भण्डारी टोलीको फरवार्ड छन् ।

न्युजिल्यान्ड सेमिफाइनलमा प्रवेश

एजेन्सी

युएई । न्युजिल्यान्ड महिला टी-२० विभवकप क्रिकेट प्रतियोगिताको सेमिफाइनलमा प्रवेश गरेको छ । सोमबार राति भएको खेलमा पाकिस्तानलाई ५४ रनले हराउँदै न्युजिल्यान्ड सन् २०१६ पछि पहिलोपटक सेमिफाइनलमा प्रवेश गरेको हो ।

न्युजिल्यान्डले दिएको १११ रनको लक्ष्य पछ्याएको पाकिस्तान ११ दशमलव ४ ओभरमा ५६ रनमा सीमित भएको हो । पाकिस्तानलाई

कम योगफलमा सीमित गर्ने क्रममा एमेली केरेले २ दशमलव ४ ओभरमा १४ रन खर्चेर ३ विकेट लिए । यसैगरी एडन कारसनले ३ ओभरमा ७ रन खर्चेर २ विकेट लिए । उनी खेलको उमन अफ द म्याच समेत घोषित भइन् । पाकिस्तानकी फतिमा सानाले २३ बलमा २१ रन बनाइन् ।

यसैगरी मुनिबा अलीले १५ रन प्रहार गरिन् । यसअघि दुवैटोको क्रिकेट मैदानमा टस जितेर पहिले ब्याटिङ गरेको न्युजिल्यान्डले ६ विकेटको क्षतिमा ११० रनको

योगफल खडा गरेको थियो ।

न्युजिल्यान्डका लागि सुजिया वेट्सले सर्वाधिक २९ तथा ब्रकी हेल्डले २२ रनको योगदान गरिन् । यसैगरी सोफिया डिभाइनले १९ रन जोडिन् । पाकिस्तानकी त्रासा सन्थुले ४ ओभरमा १८ रन खर्चेर ३ विकेट लिइन् । समूह 'ए' बाट यसअघि नै अस्ट्रेलिया पहिलो हुँदै सेमिफाइनल प्रवेश गरिसकेको छ ।

यसैगरी, न्युजिल्यान्डले दोस्रो हुँदै सेमिफाइनल प्रवेश गर्दा समूहमा रहेका भारत, पाकिस्तान र श्रीलंका बाहिरिएका छन् ।

विश्व

जापानमा निर्वाचन अभियान सुरु

एजेन्सी

टोकियो । जापानमा अक्टोबर २७ मा हुने आमचुनावका लागि मंगलवारदेखि निर्वाचन अभियान सुरु भएको छ । निर्वाचनमा सत्तारूढ गठबन्धन लिबरल डेमोक्याटिक पार्टी (एलडीपी) र यसका साभेदारहरूले बहुमत कायम राख्न सक्ने अपेक्षा गरिएको छ भने विपक्षी दलहरूले सत्तारूढ समूहको पकडलाई कमजोर पार्ने कुरामा चुनावको ध्यानाकर्षण रहेको छ । संसदको शक्तिशाली सदन हाउस अफ रिप्रेजिन्टेटिभमा ४६५ सिटका लागि १ हजार ३३८ उम्मेदवारहरूले प्रतिस्पर्धा गरिरहेको जापानी सरकारी सञ्चार माध्यम एनएचकेले जनाएको छ ।

जापानको प्रतिनिधिसभा मिश्रित निर्वाचन प्रणालीमार्फत निर्वाचित हुन्छ जसले एकल-सदस्य जिल्लाहरू र समानुपातिक प्रतिनिधित्व दुवैलाई मिलाउँछ । निर्वाचनमा मतदाताहरूले २ वटा मतपत्रमा भोट हाल्छन् ती मध्ये एउटा एकल-सदस्य जिल्लामा उम्मेदवारका लागि र एउटा समानुपातिक प्रतिनिधित्वमा रहेको पार्टीका लागि हुन्छ ।

निर्वाचनले एलडिपीको कोष घोटालालाई पछ्याई राजनीतिक सुधार, मुद्रास्फीति र आर्थिक उपायहरूको प्रतिक्रियाजस्ता प्रमुख मुद्दाहरूमा केन्द्रित हुने अपेक्षा गरिएको छ । लामो समय जापानमा शासन गर्ने एलडिपीले यसअघि ४६५ सदस्यीय तल्लो सदनमा २५८ सिट ओगटेको थियो भने ३२ सिटसहितको कोमेइटोसँग गठबन्धनमा शासन गरेको थियो । मुख्य विपक्षी दल पूर्वप्रधानमन्त्री योशिहिरो नोडाको नेतृत्वमा रहेको जापानको संवैधानिक लोकतान्त्रिक पार्टीले भने ९९ वटा सिट जितेको थियो ।

अफ्रिकन अमेरिकी र ल्याटिनोमा ह्यारिसको चासो

एजेन्सी

न्युयोर्क । अमेरिकामा ५ नोभेम्बरमा हुने राष्ट्रपति पदको निर्वाचनका लागि सरगर्मी बढी रहेको छ । यसै समयमा उम्मेदवार कमला ह्यारिस अफ्रिकन अमेरिकन र ल्याटिनो अमेरिकीमा बढी केन्द्रित हुन थालेकी छिन् । यी दुवै समुदायमा ह्यारिसको पकड बलियो छ । परन्तु उनका शुभेच्छुकहरूले नै दुवै समुदायमा उनले धेरै मिहिनेत गर्न आवश्यक रहेको सुझाव पछि उनी यस विषयमा तल्लीन भएकी हुन् ।

पछिल्लो सर्वेक्षणले अफ्रिकन अमेरिकीको ७८ प्रतिशत समर्थन ह्यारिसको पक्षमा छ । विगतमा केही निर्वाचनमा यस समुदायको मत ९० प्रतिशतसम्म डेमोक्रेयाटले पाएका थिए । यस कारण ह्यारिसले आफ्नो मतदाताहरूलाई आफ्नो मतदाताहरूको मत ९० प्रतिशतसम्म डेमोक्रेयाटले पाएका थिए । यस कारण

महत्वपूर्ण ब्याटल ग्राउन्डमा दुवै उम्मेदवार तल्लीन छन् । यसै कारण पनि त्यहाँ क्षेत्रका तरल मतले नै निर्वाचनको नतिजामा निर्णायक असर गर्न सक्छ । एरिजोनामा २५ तथा नेभाडामा २५ प्रतिशत ल्याटिनो मतदाता छन् । यसै गरी, जर्जियामा अफ्रिकन अमेरिकनको मत ३० प्रतिशत छ ।

अहिले अमेरिकी निर्वाचनमा अर्थतन्त्र र जनजीवनमा परेको असरज स्थिति मुख्य विषय बनेको छ । यी राज्यहरूमा ल्याटिनो र अफ्रिकन अमेरिकनहरू नै अहिलेको आर्थिक अवस्था प्रति असन्तुष्ट छन् । पहिलोपटक बाराक ओबामालाई मतदान गर्नेहरू नै सन् २०१६ पछि डोनाल्ड ट्रम्पलाई मत दिन थालेका धेरै उदाहरण पनि छन् । कतिपय ल्याटिनोहरू त डेमोक्रेयाट दल तथा ट्रम्प दुवै जीवन सहज बनाउन असमर्थ रहेको कुरा बताउन थालेका छन् । ह्यारिसका समर्थकहरू

नै अहिले अर्थतन्त्रका कारण धेरै जना ट्रम्पतिर हल्कदै गएको बताउँछन् । यो अवस्था सबैभन्दा धेरै नेभाडामा छ । अहिले दुवै उम्मेदवार सीमाको एजेन्डामा तल्लीन छन् । वाइडेन प्रशासनको समयमा मेक्सिको सीमामा समस्या बढेको कुरामा दुवै उम्मेदवार सहमत भएका छन् ।

ल्याटिनोहरू नै अवैध प्रवेशका कारण त्यहाँ रहेकाहरूमा समस्या परेको बताउन थालेका छन् भने कतिपयहरू आफ्नो समुदायप्रति ट्रम्प कठोर भएको बताउन थालेका छन् ।

भारतीय विदेशमन्त्री जयशंकर पाकिस्तानमा

एजेन्सी

नयाँ दिल्ली । भारतीय विदेशमन्त्री एस जयशंकर पाकिस्तान पुगेका छन् । शांघाई सहयोग संगठन (एसएसओ) शिखर सम्मेलनमा सहभागी हुन विदेशमन्त्री जयशंकर केहीबेरअघि पाकिस्तानको इस्लामाबाद पुगेको भारतीय समाचार एजेन्सी एएनआईले उल्लेख गरेको छ । जयशंकरले पाकिस्तानको राजधानी इस्लामाबादमा अक्टोबर १५ र १६ मा हुने एसएसओ शिखर सम्मेलनमा भाग लिनेछन् ।

२ देशबीचको सम्बन्धमा विगत केही वर्षदेखि देखिएको तनावका बीच भारतबाट पाकिस्तानको यो पहिलो उच्चस्तरीय भ्रमण हुनेछ । दुवै पक्षले शिखर सम्मेलनको अवसरमा जयशंकर र उनका पाकिस्तानी समकक्ष इशाक दारवीच कुनै द्विपक्षीय वार्तालाई अस्वीकार गरेका छन् । करिव ९ वर्षपछि भारतीय विदेशमन्त्रीले पाकिस्तान भ्रमण गरेको यो पहिलोपटक हो । कश्मीर मुद्दा र सीमापार आतंकवादलाई लिएर २ देशबीचको सम्बन्ध अझै चिसो छ ।

१५ जुन २००१ मा स्थापना भएको शांघाई सहयोग संगठनमा १० देश स्थायी सदस्य रहेका छन् । जसमा चीन, भारत पाकिस्तान, बेलायस, रुस, इरान, काजकिस्तान, किर्गिस्तान, ताजकिस्तान र उज्बेकिस्तान रहेका छन् ।